

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

“SƏS” qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

İsmayilov

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 190 (5662) 9 oktyabr 2018-ci il. “Əlincə” Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycanın “Milan Ekspo 2015” sərgisindəki milli pavilyonu Dənizkənarı Milli Parkda yenidən qurulub

“Azərbaycanda müxtəlif xalqların və etnik qrupların dinc yanaşı yaşamaları üçün hər cür şərait yaradılıb”

3

Londonda Leyla Əliyevanın ingilis dilində nəşr olunmuş “Dünya yuxutək əriyir...” şeirlər kitabının təqdimatı keçirilib

4

Səməd Seyidov:
“Ölkələrə qarşı ikili standartlar davam edir”

4

Avrasiyada inteqrasiyaya məsul şəxs: Azərbaycanı niyə və necə “dağıtmaq” arzusundadır?

8

Ermənistanı gözləyən aqibət - erməni politoloqunun göz ilə

9

Mətbuatda, sosial şəbəkədə təhqirə və böhtana görə yeni cəza təklif olunur

10

12

Ermənistanın aparıcı televiziya kanallarından birinin sahibi saxlanılıb

13

Radikal düşərgədə agent axtarışı

16

Həbib Nurməhəmmədov Konor Makqreğoru məğlub edib

Azərbaycanın "Milan Ekspo 2015" sərgisindəki milli pavilyonu Dənizkənarı Milli Parkda yenidən qurulub

Azərbaycanın "Milan Ekspo 2015" Ümumdünya sərgisindəki milli pavilyonu sökülərək Bakıya gətirilib və Dənizkənarı Milli Parkın ərazisində yenidən qurulub. AZƏRTAC xəbər verir ki, oktyabrın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva pavilyonla tanış olublar.

Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov yenidən qurulan pavilyondakı şərait barədə Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verdi.

Qeyd edək ki, bu bina Dənizkənarı Milli Parkın ərazisində bütün fəsilərdə daimi istifadəyə uyğunlaşdırılıb. Burada Azərbaycan mətbəxinə, musiqisinə və mədəniyyətini təbliğ edən instalyasiyalar quraşdırılıb, müxtəlif işə xidməti göstərmək üçün binada müvafiq şərait yaradılıb, terras qurulub.

Heydər Əliyev Fondunun və Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan ilk dəfə "Milan Ekspo 2015" Ümumdünya sərgisində milli pavilyonla iştirak edib. Bu layihə Azərbaycanın tarixinin və mədəni irsinin, ölkənin zəngin ekoloji, enerji potensialı və nadir biomüxtəlifliyinin beynəlxalq miqyasda tanınması istiqamətində böyük rol oynayıb. 2015-ci il mayın 31-dən oktyabrın 31-dək davam edən "Milan Ekspo 2015" sərgisini 23 milyondan çox insan ziyarət edib. Bu müddətdə Azərbaycanın milli pavilyonunda isə 3 milyon 250 mindən çox izləyici olub. "Azərbaycan: biomüxtəlifliyin xəzinəsi" adlandırılan dördmüxtəbəli milli pavilyon Milanda 1800 kvadratmetr ərazidə təşkil olunmuşdu. Azərbaycan "Milan Ekspo 2015" Ümumdünya sərgisinin bütün mərhələlərində seçilən dövlətlər sırasında olub. Xarici mətbuat, o cümlədən İtaliyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələri milli pavilyonun tikinti və dizayn işlərinin yekunlaşdırılmasına görə Azərbaycanın lider olduğunu qeyd ediblər

və milli pavilyonumuz "Milan Ekspo" sərgisinin incisi adlandırılıb. Milli pavilyonun əsas özəlliyindən biri onun 3 biosferdən təşkil olunması idi. Diametri 10 metr olan xüsusi şüşə konstruksiyalarından hazırlanmış biosferlər ətraf mühiti və qədim mədəniyyəti daim harmoniyada saxlamağı və qorumağı bacaran Azərbaycanı təcəssüm etdirib.

Sərgi müddətində pavilyonun dördüncü mərtəbəsində restoran fəaliyyət göstərib. Burada Azərbaycan milli mətbəxinin nümunələri və konsert proqramları təqdim olunub. Pavilyondakı monitorlarda Azərbaycanın musiqi və kinematografiya incilərinə, adət və ənənələrinə, incəsənətinə dair müxtəlif materiallar nümayiş etdirilib. Ziyarətçilər, həmçinin Azərbaycanın

müxtəlif regionlarında mövcud olan zəngin biomüxtəlifliyi, nadir landşaftları, təbii ehtiyat və tarixi abidələri əks etdirən videoçarxları izləyiblər. Sərginin keçirildiyi müddətdə Azərbaycanın milli pavilyonu "Milan Ekspo 2015" Təşkilat Komitəsi tərəfindən "Dizayn və materiallar" nominasiyası üzrə qalib elan olunub. Təşkilat Komitəsi Azərbaycan pavilyonunun tərtibatında günəş şüalarını azaldan şüşə, metal və taxta sistemlərinin innovativ qaydada işlənilməsinin ekoloji baxımdan əhəmiyyətli olduğunu və dizayn elementlərinin seçildiyini qeyd edib. Bir sözlə, pavilyonumuz ekoloji təmiz, asan

emal edilən materiallardan inşa olunub.

Burada "Dubay Ekspo 2020" sərgisində qurulacaq Azərbaycan milli pavilyonunun layihəsi Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu. Layihə ilə tanış olan dövlətimizin başçısı "Dubay Ekspo 2020" sərgisindəki milli pavilyonun tikintisinə başlanılmasına dair müvafiq tapşırıqlar verdi. Eyni zamanda, dövlətimizin başçısı "Dubay Ekspo 2020" sərgisindəki milli pavilyonun da sərgidən sonra sökülərək ölkəmizə gətirilməsi məsələsinə baxılmasına dair tapşırıq verdi.

Ardı Səh. 3

Azərbaycanın "Milan Ekspo 2015" sərgisindəki milli pavilyonu Dənizkənarı Milli Parkda yenidən qurulub

Əvvəli Səh. 2

Qeyd edək ki, "Milan Ekspo 2015" Ümumdünya sərgisindən sonra sökülərək Dənizkənarı Milli Parkın ərazisində yenidən qurulan milli pavilyonumuzun inzibati binası 4 mərtəbədən ibarətdir və 6 min kvadratmetr ərazisi var. Burada, eyni zamanda, sakinlər, eləcə də şəhərimizin qonaqlarının istirahəti üçün əlavə olaraq 4 min kvadratmetrə yaxın ərazidə müxtəlif ağac və bitki növlərindən ibarət yaşıllıq zolaqları da salınıb, istirahət üçün sahələr yaradılıb. Ərazidəki torpaq münbitləşdirilib, müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıb, meydançalar yaradılıb, avtomobil və velosipedlərin parklanması üçün dayanacaq sahəsi ayrılıb. Pavilyon sakinlərin və şəhərimizin qonaqlarının rahatlığı üçün müasir istirahət guşələrinin yaradılması istiqamətində reallaşdırılan layihələrin bir hissəsidir.

"Milan Ekspo 2015" Ümumdünya sərgisindəki Azərbaycanın milli pavilyonu Şimal və Cənub, Şərq və Qərb arasında körpü rolunu oynayan, qədim tarixi, zəngin mədəniyyəti ilə seçilən ölkəmizin bənzərsiz təbii və mədəni xəzinəsini əks etdirib. Onun yaradılmasında hər bir detala xüsusi diqqət yetirilib. Pavilyonun dalğavari taxta divarları Azərbaycana xas olan küləyi, həmişə burada dövr edən mədəni və yaradıcı axını simvolizə edib.

"Azərbaycanda müxtəlif xalqların və etnik qrupların dinc yanaşı yaşamaları üçün hər cür şərait yaradılıb"

Prezident İlham Əliyev ABŞ Etnik Anlaşma Fondunun prezidentini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 8-də ABŞ Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Mark Şnayeri qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Mark Şnayer Prezident İlham Əliyevlə Bakıda və ABŞ-da keçirdikləri görüşləri məmnunluqla xatırladı.

Söhbət zamanı Azərbaycanda müxtəlif xalqların və etnik qrupla-

rın, o cümlədən yəhudi icması nümayəndələrinin dinc yanaşı və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaları üçün hər cür şəraitin yaradıldığı qeyd olundu, onların Azərbaycanın ictimai həyatında fəal iştirak etdiyini vurğulandı.

Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini bildirildi, ABŞ Etnik Anlaşma Fondunun bu işə töhfə verdiyi qeyd olundu.

9 oktyabr 2018-ci il

Londonda Leyla Əliyevanın ingilis dilində nəşr olunmuş "Dünya yuxutək əriyir..." şeirlər kitabının təqdimatı keçirilib

Oktyabrın 6-da Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, şairə Leyla Əliyevanın "The World Dissolves like a Dream" ("Dünya yuxutək əriyir") şeirlər kitabı Londonda yerləşən Yunus Əmrə Mədəniyyət Mərkəzində ictimaiyyətə təqdim olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, "Dünya yuxutək əriyir..." şeirlər kitabının "Ön söz"ünün müəllifi Azərbaycan Tərcümə Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Afaq Məsuddur. Tədbiri giriş sözü ilə açan Avrasiya Mədəniyyət Qrupunun sədr müavini Mark (Marat) Axmedjanov qonaqları salamlayıb və kitab haqqında məlumat verib. Nəşrə daxil edilmiş 130 şeiri ingilis dilinə tanınmış ingilis şair və tərcüməçilər Karolin Valton və Anna Mariya Cekson çeviriblər. Tədbirdə kitabın redaktoru və tərcüməçisi Karolin Valton çıxış edərək deyib: "Bu vaxta qədər Leyla Əliyevanın yaradıcılığı haqqında heç bir məlumatım yox idi, lakin şeirlərinin tərcüməsi zamanı onun və Azərbaycan poeziyasının necə zəngin və dərin olduğunu anladım. Şeirlərin tərcüməsi zamanı çox böyük zövq aldım, Leyla Əliyevanın necə aydın və çoxşaxəli yaradıcılığının olduğunu gördüm. Onun çox gənc olması məni təəccübləndirdi. Leyla Əliyevanın başqa əsərləri ilə də tanış olmaq istəyirəm".

Daha sonra tərcüməçi kitabdan bir neçə şeir oxuyub və dinləyicilərin suallarını cavablandıraraq. Nəşrdə müəllifin "Mənə güc ver, Allahım", "Elegiya", "Tək deyilsən", "Sevgi və nifrət", "Kor olmuşam", "Şeirəm", "İnsanlar", "Getmə", "Bakı" və s. şeirləri ilk dəfə olaraq ingilis oxucularına çatdırılır. Azərbaycan ədəbiyyatının dünyada tanınması və təbliği istiqamətində Tərcümə Mərkəzi tərəfindən ərsəyə gətirilmiş kitab Böyük Britaniyanın "Hertfordşir Press LTD" nəşriyyatında çap edilib.

Səməd Seyidov: "Ölkələrə qarşı ikili standartlar davam edir"

Bu gün biz AŞPA-da ölkələr, onların vəziyyəti haqqında danışıq. Ancaq təəssüflər olsun ki, ölkələrə münasibətdə ikili standartlar yenə də davam edir. Türkiyə Avropanın sabitliyinə töhfələr verib. Buna nümunə kimi Avropadakı miqrant böhranı zamanı Türkiyənin köməyini göstərə bilərik.

Bu fikirləri AŞPA-nın payız sessiyasında Türkiyədəki seçkilərlə bağlı debatlarda Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov söyləyib. Səməd Seyidov bildirib ki, Türkiyə ölkə daxilində terrorizmə qarşı mübarizə aparır, stabilliyin qorunub saxlanması istiqamətində çalışır, ancaq buna baxmayaraq, yenə də xırda detallara görə tənqid olunur. Türkiyədə seçkilər çətin şəraitdə, azad və açıq şəkildə təşkil olunub. Seçicilərin 86 faizi seçkilərdə iştirak edib. Halbuki Avropada bu, mümkün deyil. Türkiyə xalqının seçkilərdə bu iştirakı onun iradəsini, ölkəni Avropa ilə bərabər görmək istəyini əks etdirir. Bu ölkə bizim bölüşdüyümüz dəyərləri bölüşür. "Bu gün Türkiyə AŞPA-da yeni, müxtəlif partiyaları təmsil edən nümayəndə heyəti ilə təmsil olunur. Əminəm ki, bu nümayəndə heyəti Türkiyə xalqının istəklərini ifadə edəcək. Uğurlarını görmək istəmədiyimiz, ancaq xırda detallarına vurduğumuz Türkiyə çətin şəraitə baxmayaraq qalib çıxdı. Sizi ziyələndiyimiz dəyərlərə qayıtmağa çağırıram", - deyərək Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri qeyd edib.

Milli Məclisin deputatı AŞPA-nın sessiyasında Türkiyə ilə bağlı hesabatdakı qərəzli fikirlərə cavab verib

AŞPA-nın payız sessiyasının ilk günü Assambleyada "Türkiyədə keçirilən seçkilər" mövzusunda müzakirələrdə Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü Qənirə Paşayeva AŞPA-nın Azad Demokratlar Qrupu adından çıxış edib və Türkiyə əleyhinə yalanlara argumentlərlə cavab verib. Milli Məclisin deputatı bildirib ki, Türkiyədə seçkilərin müşahidəsi bir çox beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən aparılıb və bu, uzun illərə söykənən əməkdaşlığa əsaslanır. AŞPA-nın, ATƏT-in və digər beynəlxalq təşkilatların, parlamentlərin çoxsaylı müşahidəçiləri 24 iyun seçkilərini müşahidə etməyə dəvət olunubdur. Türkiyə rəsmiləri Seçkiləri Beynəlxalq Müşahidə Missiyası ilə tam əməkdaşlığını bütün ölkəboyu genişləndirib. Qənirə Paşayeva müzakirəyə çıxarılan hesabatla bağlı deyib: "Hesabatda qeyd edilir ki, seçki məntəqələrinin köçürülməsi və birləşdirilməsi xüsusi ərazilərdə seçicilərin gəlişini azaltmaq məqsədi daşıyırdı. Bu faktın qeyd olunduğu hesabatda nəzərə alınmayıb ki, müəyyən ərazilərdə məhdud sayda seçki məntəqələrinin köçürülməsi və birləşdirilməsi seçicilərin azad seçim etmək hüququna mane olan PKK-KCK kimi terror təşkilatlarının səylərinə qarşı yönəlmişdi. Ağrı-Doğubeyazıtda səsvermədən sonra müşahidəçilərin bir seçki qutusunu məhv etmələri PKK/KCK terror təşkilatlarının seçiciləri sıxışdırmaq cəhdlərinin konkret nümunəsidir.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvü, həmçinin media sahiblərinin siyasi mənsubiyyətinin nəticəsi olaraq media müxtəlifliyi üzərində məhdudiyyətlərlə bağlı verilən bəyanatlarla bağlı narahatlığını da qeyd edib. O, Türkiyədə 1700-dən çox KİV-in olduğunu, ifadə azadlığı, informasiya almaq və vermək hüququnun Konstitusiyaya ilə təmin olunduğunu diqqətə çatdırıb. Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 10-cu maddəsinin tələblərinə uyğun Ali Məhkəmənin plüralist medianı təmin etmək məqsədilə müstəqil tənzimləyici orqan olduğunu və nəzarət fəaliyyətini həyata keçirdiyini vurğulayıb.

Millət vəkili fəvqəladə vəziyyətlə bağlı bildirib ki, bu, terrorla mübarizədə Türkiyənin legitim tələbidir və plüralist, həqiqi demokratik seçkilərin aparılmasına mane olmur. Seçkilər bir çox ölkələrdə fəvqəladə vəziyyət şəraitində keçirilib. 2017-ci ildə Fransada keçirilən seçkilər faktiki olaraq bunun bir nümunəsidir. "Bütün bunları nəzərə alaraq Azad Demokratlar Qrupunun üzvləri inanır və bəyan edir ki, Türkiyədə seçkilər azad, demokratik və bütün aspektləri ilə yüksək səviyyədə, beynəlxalq normalara uyğun keçirilib. Eyni zamanda, Türkiyənin Avropa Şurası dəyərlərinə sahib olmaqda davam edəcəyinə inanır və onun bu addımlarını dəstəkləyirik", - deyərək Qənirə Paşayeva təmsil etdiyi Azad Demokratlar Qrupunun adından bildirib.

"Travellers Archive" jurnalı: Azərbaycan hər addımda heyretləndirir

Azərbaycan müəyyən mənada qeyri-adi turizm marşrutudur: bu ölkə hər addımda heyretləndirməyi bacarır - həm insani nöqtəyi-nəzərdən, həm də mədəni və coğrafi baxımdan. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Almaniyanın "Travellers Archive" turizm internet jurnalı yazır. "Travellers Archive" nəşrində Azərbaycana dair "bələdçi" tipli geniş məqalə dərc edilib. Məqələdə, əsasən, Azərbaycanın dilindən, adət-ənənələrindən, yerli iqlimindən və milli mətbəxindən danışılır. Nəşr qeyd edir ki, Azərbaycan cinayətkarlığın aşağı səviyyədə olduğu bir ölkədir, respublikada toleranqlıq, dini dözümlülük hökm sürür. Məqələdə multikulturalizm və dini dözümlülüyə xüsusi diqqət ayrılır. Belə ki, Azərbaycanda müsəlmanların xristian və yehudilərlə birgə dinc yanaşı yaşamaları qeyd edilir.

Piyada ölümünün qarşısını necə alağ?

Piyada vurulması ilə baş verən avtomobil qəzalarının sayı kifayət qədərdir. Statistika görə, il ərzində baş verən qəzaların 50 faizinə yaxını məhz piyada vurulması ilə nəticələnən qəzaların payına düşür. Piyadaların yolun qadağan edilmiş, hərəkətli hissələrindən keçməsi, işıqforlara əhəmiyyət, yerüstü və yeraltı keçidlərə önəm verməməsi piyadaların yolun artmasına səbəb olur. Piyadaların yol hərəkəti qaydalarını pozmasına görə cərimələrin tətbiq olunmasına baxmayaraq, görünür piyadalar buna da əhəmiyyət vermir.

“Cari ilin 9 ayı müddətində Respublika üzrə piyada vurulması ilə bağlı 566 fakt qeydə alınıb”

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Bakı şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi, polis mayoru Rüfət Quliyev bildirib ki, cari ilin 9 ayı müddətində Respublika üzrə piyada vurulması ilə bağlı 566 fakt qeydə alınıb, onlardan 232-si dünyasını dəyişib, 370 nəfər isə yaralanıb.

Hərəkət iştirakçılarını və piyadalara yollarda təhlükəsizlik qaydalarına ciddi riayət etməyə çağıran R.Quliyev söyləyib ki, bu istiqamətdə dövlət yol polisi tərəfindən ciddi tədbirlərin keçirildiyini dilə gətirib: “Burada əsas məqsəd piyadaların iştirakı ilə yol nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınmasıdır. Çoxsaylı yeraltı, yerüstü keçidləri olmasına baxmayaraq, çox təəssüf ki, bəzi piyadalar qayda pozuntusuna yol verirlər və nəticədə baş verən qəzalarda əziyyət çəkən, xəsarət alan, dünyasını dəyişənlər də məhz piyadaların özləri olurlar. Hərəkət iştirakçıları unutmamalıdır ki, dövlət yol polisinin əsas məqsədi qayda pozan piyadaları inzibati məsuliyyətə cəlb etmək deyil, onların yaxınlarının, qohumlarının qəzalardan qorumaqdır. Daxili İşlər Nazirliyinin göstərişinə əsasən, cari ilin 15 sentyabr tarixindən oktyabrın 15-dək respublikada “Diqqət uşaqlar” adı altında təhlükəsizlik aylığı keçirilir. Bu tədbirin əsas məqsədi piyadaların iştirakı ilə bağlı verən yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınmasıdır. Təhlükəsizlik aylığı ərəfəsində uşaq və yeniyetmələrin iştirakı ilə baş verən yol nəqliyyat hadisələrinin təhlili aparılır, onların baş vermə səbəbləri, şəraiti aradan qaldırılması üzrə konkret, profilaktik tədbirlər görülür. Təbii ki təhsil ocaqlarında dövlət

yol polisi əməkdaşları tərəfindən maarifləndirici və təbliğat xarakterli tədbirlər keçirilir, uşaq və yeniyetmələrin toplandığı yerlərdə, onların hərəkət marşrutlarında da yol şəraitinin yenidən müayinə olunur, hərəkətin təhlükəsiz təşkil olunması məqsədilə müvafiq tədbirlər görülür.”

“Valideynlər yol keçən övladlarına ciddi nəzarət etməlidirlər”

Müsahibimiz qeyd edib ki, valideynlər yol keçən övladlarına ciddi nəzarət etməlidirlər: “Uşaqların hansı şəkildə yol keçdiklərinə, işıqforda gözlədiklərinə nəzarət etməlidirlər. Valideynlər uşaqlarının təhlükəsizliyini özləri qorumaqdadır. Hər şeyi dövlət qurumlarından və ya müəllimlərdən gözləmək olmaz. Valideyn unutmamalıdır ki, baş verən hadisədən zərərçəkən elə özü olaçaq”.

“Piyada zolağı üzrə hərəkətdə olarkən qulaqcıqlardan istifadə etməməlidirlər”

R.Quliyev vurğulayıb ki, piyadalar piyada zolağı üzrə hərəkətdə olarkən qulaqcıqlardan istifadə etməməlidirlər: “Uşaqlarla yol keçərkən böyük mütləq şəkildə onların əllərindən tutmalıdırlar. Piyadalar yeraltı və yerüstü keçidlər mövcud olan ərazilərdə mütləq şəkildə onlardan istifadə etməlidirlər. Bəzən piyadalar keçidlərdən istifadə zamanı yollarının uzandığını düşünürlər. Bu düzgün yanaşma deyil. Piyadalar yol hərəkəti haqqında qanunun tələblərinə ciddi şəkildə riayət etməlidirlər. İmkan daxilində xüsusilə də axşam saatlarında yol keçməzdən əvvəl yol hərəkət iştirakçılarına mane olma-yacaqlarını deqiqləşdirməlidirlər. Bəzi piyadalar düşünür ki, əgər o hərəkət zolağında hərəkət edərsə, rahat şəkildə zolaqdan keçə bilər. Piyadalar yalnız təhlükəsiz hərəkətin təşkilinə tam əmin olduqdan sonra yol keçə bilərlər”.

“Bütün qəzalarda sürücünü təqsirkar hesab etmək düzgün deyil”

Şöbə rəisi söyləyib ki, əgər sürücü qayda pozmayıbsa, yol yüksək sürətli yoldursa, qəza baş verdiyində və piyada xəsarət aldığında sürücü heç inzibati məsuliyyətə cəlb olunmur: “Belə hallar olanda araşdırma gedir. İstintaqın və ya təhqiqatın nəticəsi olaraq qərar qəbul edilir. Bütün qəzalarda sürücünü təqsirkar hesab etmək düzgün deyil”.

“Piyadalarla bağlı qəzalarda intizamsızlıq həlledici rol oynayır”

Piyadalarla bağlı qəzalarda intizamsızlığın həll edici rol oynadığını deyən nəqliyyat

məsələləri üzrə ekspert, hüquqşünas Ərşad Hüseynov bildirib ki, bəzən piyadalar yol hərəkəti qaydalarına biganə münasibət göstərirlər: “Yeraltı və yerüstü keçidlərin olduğu ərazilərdə belə piyadalar onlardan istifadə etmək istəmir. Belə şəxslər potensial təhlükə mənbəyi hesab olunurlar. Demək olar ki, hər gün belə hallarla rastlaşırıq. Xüsusilə də səhər saatlarında 5 zolaqlı və ya 3 zolaqlı yolda avtomobil cərgələrini yarıb keçmək istəyənləri görürük. Belə piyadalar öz talelərinə biganə yanaşan və yol hərəkəti təhlükəsizliyi haqqında heç bir təsəvvürü olmayan şəxslərdir”.

“Gənc piyadalar təhlükə mənbəyi hesab edilirlər”

Ekspertin sözlərinə görə, piyada vurulması ilə bağlı qəzalar Bakı şəhəri üzrə baş verən cinayət xarakterli hadisələrin 60, ümumi ölkə üzrə baş verən yol-nəqliyyat hadisələrinin isə 45 faizə yaxını təşkil edir: “Bakı şəhərində rəqəmlərin daha çox olması burada insan sıxlığı və avtomobillərin sayının çox olması ilə bağlıdır. Ölkəmizdə yol hərəkəti qaydalarını pozanlar arasında yaş deyil, piyada hərəkəti pozğunluğunun motivasiyasında fərqlilik var. Belə ki, Kiçik yaşlı uşaqlar daha çox diqqətsizlik edir, qaydaları yaxşı bilmirlər. Yaşlı insanlar yol hərəkəti qaydalarına laqeydlik edir, yaşlarına uyğun diqqət və hərəkətililikləri zəif olduğundan qəzalara yol açə bilərlər. Yaşlı insanlar həm də fiziki imkanlarını düzgün qiymətləndirə bilmirlər. Orta yaşlı insanlar, xüsusilə də gənclər isə aşırı dərəcədə özlərinə güvənirlər ki, bu da təhlükə mənbəyi hesab edilir. Cavanlar düşünür ki, qısa yoldu hoppanıb qaçacam. Amma düşünmür ki, avtomobilin qarşısından qaçmaq olmaz. Çünki, avtomobillə insan arasında sürət fərqi yaşayış massivində 10-12, magistral yollarda isə 15-ə bərabərdir. Saatda 90 kilometr sürətlə gedən avtomobil normal insandan 15 dəfə sürətlə gedir. Bu da o deməkdir ki, piyada 1 metr məsafə qət etdikdə, avtomobil 15 metr məsafə qət etmiş olur”.

Ə.Hüseynov qeyd edib ki, kiçik yaşlı uşaqlarla bağlı mənəvi, mülki, əxlaq məsuliyyəti valideyn daşıyır: “Valideynlər övladlarına nümunə olmalıdırlar. Əgər valideyn piyada olaraq yol hərəkəti qaydasını pozursa, uşaq da ona baxıb dərs götürür. Bu baxımdan uşaqlara yaxşı nümunə olmaq valideynin mənəvi borcudur.”

Bəs qanunvericilik nə deyir?

Qanunvericiliyə görə, piyada yol hərəkəti qaydalarını pozarsa, avtomobilin yoluna müəyyən olunmayan yerdən çıxarsa və işıqforun tələbini pozarsa 20 manat cərimə olunur. 80 kilometr saatdan yuxarı olan yollarda yolu müəyyən edilməyən yerlərdən keçməyə görə piyadalar 40 manat cərimə edilir. Cinayət xarakterli hadisə zamanı piyadanın

qaydanı pozması halı aşkarlanarsa və bu ölümlə nəticələnibse, o zaman piyada cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər”.

“Piyada ölümünə səbəb olan digər qəzalar”

Ekspertin sözlərinə görə, statistikaya nəzər yetirdikdə piyada keçidlərində baş verən qəzaları da görmək mümkündür: “Bu zaman sürücülərin diqqət və məsuliyyəti məsələsi önə çəkilir. Bəzən piyadalar yolu keçərkən sürücünün biri avtomobilini saxlayır, digəri isə özünü “ağıllı” apararaq şütüyür. Belə olan halda da zərər çəkən piyada olur. Burada sürücülərin məsuliyyətsizliyi öz sözünü deyir. Piyada qəzalarına səbəb olan

digər məsələ isə yollarda gecə vaxtı işıqlandırma məsələsidir. Bakı şəhərində insanların sayının çox olduğunu və gecə saatlarına qədər insanların hərəkətdə olduğunu nəzərə alsaq, axşam saatlarında bəzi küçələrin işıqlandırılmaması da qəzalara gətirib çıxara bilər. Gecə saatlarında hərəkət edən piyada onun sürücü tərəfindən görüldüyünü zənn edir. Amma əslində sürücü onu görmür. Çünki, piyada sürücünün baxış bölməsində deyil və qarşıdan gələn avtomobillərin işıqları piyadanı görməyə imkan vermir. Bakı ətrafı ərazilərdə piyada keçidlərinin olmadığı ərazilər var ki, bu ərazilərdə tez-tez piyada ölümü hallarının baş verdiyini eşidirik. Buna səbəb yaşayış massivlərində düzgün hərəkətin təşkil edilməməsidir”.

Bunun qarşısını necə ala bilərik?

Hüquqşünas vurğulayıb ki, ümumilikdə piyada ölümü hallarının qarşısını yaxşı nümunələrlə almaq mümkündür: “İnsanda dünyaya görüşünü formalaşdıran yaxşı nümunədir ki, bunu böyüklər özlərindən başlamalıdırlar. Hər kəs özünü piyada keçidindən keçməyi özümdə təbii etməlidir. Əks halda, söz effekt vermir. Söz effekt versəydi, Azərbaycanda və dünyada insanlar tütündən istifadə etməzdi. Tütün məhsullarının üzərində onun ziyanı ilə bağlı xəbərdarlıq olursa da, bundan istifadə edənlərin sayı heç də az deyil. Bununla yanaşı, məsuliyyətin ləblüdü də olmalıdır. Hər kəs bilməlidir ki, o qaydanı pozduqda onun cəriməsi olacaqdır. Bütün bunlar çəkəndirici əhəmiyyət daşıyır və mühüm rol oynayır”.

Nailə Məhərrəmov

9 oktyabr 2018-ci il

Ölkəmizdə olan qoruqlarda yenidənqurma və abadlaşdırma işləri davam etdirilir

Dövlət başçısının Sərəncamı ilə "Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun idarə edilməsi beynəlxalq standartların tələblərinə uyğun qurulacaq

Dövlət tərəfindən, bütün sahələrə olduğu kimi, xüsusi tarixi əhəmiyyət daşıyan nümunələrə, qalalara, istehkamlara, məbədlərə, təbii qoruqlara diqqət və qayğı artır. Ölkə ərazisində yerləşən bir sıra abidələrdə, Bakı şəhərində "Şirvanşahlar Saray Kompleksi", "Məhəmməd" məscidi, "Kiçik Karvansaray", "Bazar meydanı", "Məktəb-məscid", Şəki rayonunda "Şəki Xan Sarayı", qala divarları, "Kiş" Alban məbədi, "Aşağı Karvansaray", "Şəki xanovların evi", Quba rayonunun Xınalıq kəndində "Əbu-Müslüm" və "Xıdır Nəbi" məscidləri, Şərur rayonunda "Qudi-Xatun" türbələri, Babək rayonunda "Əshab-ül-Kəhf" ziyarətgahı Dini-Mədəni Abidə Kompleksi, Gəncə şəhərində Nizami Gəncəvi Məqbərəsi, Hacıqabul rayonunda "Pir Hüseyn" Xanəqahı və digər mühüm tarixi-memarlıq əhəmiyyəti olan abidələrdə bərpa-konservasiya işləri aparılıb.

Görülən işlər tarixin daş yaddaşı olan abidələrin nəsillərdən-nəsillərə ötürülməsində əhəmiyyətlidir. "Daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpası, qorunması, tarix və mədəniyyət qoruqlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və inkişafına dair 2014-2020-ci illər üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi barədə dövlət başçısının Sərəncamı bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərin davamıdır. Dövlət Proqramına əsasən, milli-mədəni irsin qorunması istiqamətində aparılan islahatların davamı olaraq, daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin, tarixi ərazilərin, tarix və daşınmaz mədəni irsin bərpası, öyrənilməsi, təbliği və inkişafı üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinə yönəldilib.

Bu gün Azərbaycanda 28 tarixi qoruq var ki, onların 14-ü tarixi-mədəniyyət qoruğu, 8-i tarixi-memarlıq, 2-i tarixi-bədii qoruqdur. Təkcə Yanardağ həm tarixi-mədəniyyət, həm də təbiət qoruğu olaraq fəaliyyət göstərir. Qobustan Dövlət tarix-bədii qoruğu, Nardaran tarix-mədəniyyət qoruğu, Keşikçidağ Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, Lahic Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, "Çıraqqala" Tarixi-Memarlıq Qoruğu, "Şabran şəhəri" Tarixi Qoruğu, "Avey" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu və s. dövlət səviyyəsində qorunur və müfahizə olunur. Qoruqların fəaliyyəti müasir tələblər səviyyəsində təşkil edilir. Ziyarətçilərin qoruqları rahatlıqla ziyarət etmələri üçün müvafiq infrastrukturun yaradılmasında tutmuş, elmi tədqiqatların aparılmasına qədr ən müxtəlif istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirilir. Qoruqların bir qisminə turizm məqsədləri üçün istifadə edilir.

Son illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğu, "Atəşgah məbədi" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu, "Keşikçidağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu və "Xınalıq" Dövlət Tarix-Memarlıq və Etnoqrafiya Qoruğu yaradılıb. "Qobustan" Milli Tarix-Bədii Qoruğu ərazisində qoruğun yeni inzibati binası tikilmiş və müasir texnologiyalarla təchiz edilmiş ekspozisiyası yaradılmışdır. "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunun və "Qobustan" Milli Tarix-Bədii Qoruğunun ərazisində yerləşən abidələrin qorunması təmin edilmiş, əraziləri abadlaşdırılmış və yeni turizm marşrutları müəyyən olunmuşdur. Bu qoruqlar müasir tələblərə cavab verən turizm obyektlərinə çevrilməkdədir.

"Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu haqqında Azərbaycan Prezidentinin 3 oktyabr tarixli Sərəncamı görülmə işlərin davamıdır. 1989-cu ildə yaradılmış "Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun inkişafı ilə bağlı son

dövrə bir sıra tədbirlər həyata keçirilmiş, o cümlədən, qəsəbə təbii qazla təmin olunmuş, Basqal çayı üzərində yeni körpü tikilmiş, abadlıq işləri görülmüş, qədim küçələr qismən çay daşı ilə döşənmiş, bulaqlarda müəyyən bərpa işləri aparılmışdır. Sərəncamda qeyd olunur ki, hazırda qoruq ərazisində mövcud olan tarix və mədəniyyət abidələri üzərində bərpa-konservasiya, rekonstruksiya işlərinin aparılmasına, mühəndis-kommunikasiya təminatı sistemlərinin və xətlərinin, yol-nəqliyyat infrastrukturunun təmiri və yenidən qurulmasına, ənənəvi xalq sənətkarlığı növlərinin dirçəldilməsinə, istirahət-turizm infrastrukturunu obyektlərinin və xidmət sahələrinin yaradılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına xüsusi diqqətin yetirilməsi zərurəti yaranmışdır.

Sərəncama əsasən, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi bir ay müddətində "Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun ərazisində yaranmış vəziyyətin araşdırılmasının nəticələri haqqında ətraflı arayış hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edəcək. Eyni zamanda, "Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun uzunmüddətli qorunması, konservasiyası, bərpası ilə bağlı konsepsiyanın və fəaliyyət proqramının layihələri hazırlanacaq. Qoruğun idarə edilməsi beynəlxalq standartların tələblərinə uyğun olaraq qurulacaq.

Göründüyü kimi, ölkə ərazisində olan qoruqlarda, tarixi ərazilərdə dövlət tərəfindən genişmiqyaslı bərpa-konservasiya, elmi-tədqiqat, yenidənqurma və abadlaşdırma işləri aparılıb və bu iş davam etməkdədir. Əsrlərin sınağından keçmiş, təbii təsirlərə məruz qalmış və nəticədə, qəza vəziyyətinə düşmüş tarix və mədəniyyət abidələrinin əksəriyyətində təxirəsalınmaz konservasiya və bərpa işləri aparılır.

Zümrüd BAYRAMOVA

İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin 260 illik yubileyi qeyd edilir

İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin (Birinci MDTU) 260 illik yubileyi qeyd edilir. AZƏRTAC xəbər verir ki, İ.M.Seçenov adına Birinci MDTU-nun sələfi 1755-ci ildə açılmış Moskva İmperator Universitetinin tibb fakültəsi olub. 1917-1930-cu illərdə tibb fakültəsi Moskva Dövlət Universitetinin tərkibində fəaliyyət göstərmiş. 1930-cu ildə bu fakültə MDU-dan ayrılaraq Birinci Moskva Tibb İnstitutuna çevrilib. 1955-ci ildə bu instituta İ.M.Seçenovun adı verilib, 2010-cu ildən isə institut Birinci Moskva Dövlət Tibb Universiteti kimi fəaliyyət göstərir.

Qeyd edək ki, bu ali məktəbin yeganə filialı 2015-ci ildə Bakıda açılıb. Filialda tədris Seçenov Universitetinin tədris planları və proqramları əsasında həyata keçirilir, məşğələlər rus dilində aparılır. Filialın məzunlarına Birinci MDTU-nun diplomu verilir.

Birinci MDTU-nun 260 illik yubileyi münasibətilə bu ali məktəbdə bayram həftəsi keçirilir. Bayram həftəsi çərçivəsində "Mədəniyyət və ənənələr" forumu, "260 yaş son deyil" adlı idman bayramı və digər tədbirlər təşkil ediləcək. Yubiley həftəsi oktyabrın 12-də Elmi Şuranın geniş iclası, N.V.Skifosovskinin heykəlinin tənənəli açılış mərasimi və bayram qala-konserti ilə başa çatacaq.

Birdəfəlik ödəmələrin verilməsi üçün müraciət qaydaları açıqlanıb

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində şəhid hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinə birdəfəlik ödəmələrin verilməsi üçün müraciət qaydaları ilə bağlı mətbuat konfransı keçirilib. SİA xəbər verir ki, tədbirdə əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial siyasətinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və Konstitusiya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərin və şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə şərait yaratdığını bildirib.

Nazir diqqətə çatdırıb ki, dövlət başçısının "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüyünə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 19 aprel 2018-ci il tarixli Fərmanı bu kateqoriyadan olanlara xüsusi qayğının əyani bir sübutudur.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti 1997-ci il avqustun 2-dək Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüyünə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ümumi siyahısını, Ədliyyə Nazirliyi həmin şəhid hərbi qulluqçulardan sığorta ödənişinin verilməsinə dair qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə aktı olanların siyahısını, Dövlət Sığorta Kommersiya Şirkəti isə vərəsələrinə sığorta ödənişi verilmiş hərbi qulluqçuların siyahısını Nazirliyə təqdim edib. Bu siyahılar üzərində müvafiq dəqiqləşdirmə işləri yekunlaşıb. Fərmana əsasən bu kateqoriyadan olan hər bir şəhid ailəsinin vərəsələrinə 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmə həyata keçiriləcək.

Mətbuat konfransında qeyd olunub ki, artıq oktyabrın 9-dan hərbi qulluqçuların ailə üzvləri nazirliyin saytında "Birdəfəlik ödəmə" bölməsinə daxil olmaqla hərbi qulluqçunun soyadı, adı və atasının adını daxil edərək birdəfəlik ödəməni almağa hüququnun olub-olmadığını yoxlaya bilər. Hərbi qulluqçunun vərəsəsi tərəfindən hərbi qulluqçunun ölümü haqqında şəhadətnamə, hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüyünə görə ölmüş elan edildiyi təqdirdə, bu barədə məhkəmə qərarı, birdəfəlik ödəmənin verilməsi haqqında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin adına ünvanlanan ərizə, bank hesabı nömrəsinə dair arayış əsasında verilməlidir. Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri S.Babayev qeyd edib ki, cənab Prezidentin Fərmanı vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırmaqla yanaşı, ölkəmizdə gənclərin vətənpərvərlik hissinin güclənməsinə təkan verir. Fərman nazirlik tərəfindən tam şəffaf, məmur təməli olmadan, növbəlilik prinsipi ilə icra olunacaq. Sonra nazir jurnalistləri maraqlandıran suallara cavab verib.

Məğlubiyyət Aslan İsmayılovun alın yazısıdır

Xətai rayon Məhkəməsi "vəkil"in "Səs" İnformasiya Agentliyinə qarşı qaldırdığı iddianı rədd etdi. Oktyabrın 8-də hüquqşünas Aslan İsmayılovun "Səs" İnformasiya Agentliyinə qarşı təzminat ödənilməsi və təkzib verilməsinə dair Xətai rayon Məhkəməsində qaldırdığı iddiaya baxılmışdır. Prosesə sədrlik edən Xətai rayon məhkəməsinin hakimi Fuad Məmmədov iş üzrə geniş araşdırma aparmış, iddiaçı Aslan İsmayılovun və Agentliyin nümayəndəsi İlham Əliyevin mövqelərini dinləmiş, geniş sual-cavab fikirləri aparmışdır. Dəfələrlə Aslan İsmayılov "Səs" qəzetinə, eləcə də "Səs" İnformasiya Agentliyinə və hakimiyət nümayəndələrinə qarşı ittihamlar irəli sürmüş, təhqirlər səsləndirmişdir.

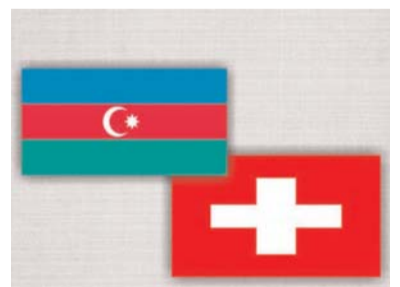
Məhkəməyə qarşı ənənəvi şantaj metodundan istifadə etməklə şər və böhtanlar səsləndirməkdən çəkinməyən A.İsmayılov bununla ənənəvi amplyusında olduğunu nümayiş etdirmişdir. Hakim onu mahiyyəti üzrə danışmaq, iddialarını sübut etməyə dəvət etsə də, A.İsmayılov hay-küy salıb diqqəti yayındırmağa çalışmışdır. Bütün bunlara baxmayaraq hakim F.Məmmədov A.İsmayılovun "Səs" İnformasiya Agentliyinə qarşı iddialarını rədd edən qərar qəbul etmişdir.

Ötən il Azərbaycan və İsveç arasında ticarət dövriyyəsi 200 milyon dollar olub

2017-ci ildə Azərbaycan və İsveç arasında ticarət dövriyyəsi 200 milyon dollar təşkil edib. Bu barədə AZƏRTAC-a İsveçrənin Federal Şurasından bildirilib. Qeyd edilib ki, Azərbaycan və İsveçrənin ticarət münasibətlərini genişləndirmək üçün yaxşı potensial var. İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi ötən il 200 milyon dollar olub. İkitərəfli münasibətlərin mövcud səviyyəsinin daha da artmasına səbəb olacaq.

İsveçrənin Federal Şurasında Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi üçün aparılan islahatlara toxunarkən bildirilib ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı və qeyri-neft sektorunun genişləndirilməsi üçün islahatlar aparılır. Nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərləri və hökumət səviyyəsində təmaslar özəl sektora biznes üçün yeni imkanlar yaradır.

YAP Səbail rayon təşkilatı 18 Oktyabr - Dövlət Müstəqilliyi Günü münasibətilə tədbir keçirib

Düənən YAP Səbail rayon "Botanika" ərazi ilk partiya təşkilatında (AMEA-nın Botanika İnstitutu) 18 Oktyabr - Dövlət Müstəqilliyi Günü münasibətilə tədbir keçirilib. Tədbirdə ilk öncə, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasının 27-ci ildönümünə həsr olunmuş videofilm nümayiş olunub.

Tədbiri açıq elan edən Botanika İnstitutunun direktoru, akademik Valide Əlizadə XX əsrin 90-cı illərində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpasını yeni siyasi tariximizin ən əlamətdar və mühüm hadisəsi olaraq qiymətləndirib. Dövlət müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi və əbədləşdirilməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin misilsiz xidmətləri və əvəzolunmaz rolu haqqında danışan akademik qeyd edib ki, Ümummilli Liderimizin əsasını qoyduğu uzaqgörən siyasət və bu siyasi kursu uğurla davam etdirən ölkə başçısı Cənab İlham Əliyevin

praqmatik idarəçiliyi nəticəsində, bu gün müasir və müstəqil Azərbaycan dövləti dinamik şəkildə inkişaf edir, xalqımızın rifahı ildən-ilə daha da yaxşılaşır. Bildirilib ki, Azərbaycan xalqının milli maraqlarına xidmət edən bu siyasəti dəstəkləmək və ölkəmizdə mövcud olan xalq-iqtidar birliyinin daimiliyini təmin etmək hər birimizin vətənpərvərlik borcudur.

Çıxış edən Səbail rayon təşkilatının sədri Şəmsəddin Hacıyev XX əsrin sonlarında respublikamızda milli özünəqayıdış hərəkatının başlanması, dövlət müstəqilliyimizin bərpa olunmasının ilk illərində Azərbaycanda gedən son dərəcə gərgin, mürəkkəb və ziddiyyətli proseslər, ictimai-siyasi həyatın bütün sahələrini əhatə edən dərin siyasi-iqtisadi böhran, torpaqlarımızın bir hissəsinin işğal olunmasının respublikadakı vəziyyəti daha da acınacaqlı etməsi, Ulu Öndər Heydər Əliyevin belə bir çətin anda xalqın təkidi ilə ölkə rəhbərliyinə gəlməsi, Azərbaycanı tənəzzüldən qurtuluş yoluna çıxarması və respublika üçün ən taleyüklü məqamlarda müstəqilliyimizi qoruyub-saxlayaraq, xilaskarlıq missiyasını böyük cəsarət və fədakarlıqla yerinə yetirməsi haqqında ətraflı danışdı.

Müstəqilliyin hər bir insan və hər bir dövlət üçün ən böyük dəyər olduğunu vurğulayan millət vəkili diqqətə çatdırıb ki, bu gün dünyada 5 minə yaxın millət olsa da, BMT-nin üzvü olan, sadəcə, 195 dövlət var ki, bu dövlətlərin də müasir qloballaşan dünyada müstəqilliyi bir qədər nisbi xarakter daşıyır, çünki bütün dövlətlər istər siyasi, istərsə iqtisadi cəhətdən bir-birindən ciddi şəkildə asılıdır. Qeyd olunub ki, sözün əsl mənasında, müstəqillik hər dövlətə nəşib olmur, çünki siyasi cəhətdən müstəqil olmaq üçün dövlət, hər şeydən öncə, iqtisadi cəhətdən müstəqil olmalıdır, dövlətin ərazisinin və əhalisinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün güclü ordusu olmalı, dövlət müstəqil siyasət yürütməyə qadir olmalıdır və s. Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın, məhz bu mənalarda müstəqil olması üçün ölkəyə rəhbərlik etdiyi 1993-2003-cü illər ərzində möhkəm siyasi və iqtisadi təməllər formalaşdırdı, Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədi və dönməz olması üçün davamlı və dayanıqlı inkişafı təmin edən siyasi kurs müəyyənləşdirdi, bütün sosial-iqtisadi sahələrdə əsaslı və sistemli islahatlar həyata keçirdi, qədim dövrünün problemlərini həll etdi və Azərbaycan tənəzzüldən inkişaf, tərəqqi yoluna qədəm qoydu.

Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyinin bu gün də etibarlı əllərdə olduğunu qeyd edən Ş.Hacıyev Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 15 il ərzində ölkə daxilində və beynəlxalq səviyyədə əldə olunan uğurlar, Azərbaycanda müşahidə olunan dinamik iqtisadi tərəqqi, ölkədə həsəd aparacaq dərəcədə yüksək səviyyədə təmin olunmuş ictimai-siyasi sabitlik və gündən-günə daha möhkəmlənən xalq-iqtidar-ordu birliyi haqqında geniş məlumat verib. Deputat diqqətə çatdırıb ki, hazırda dünyada fərqli inkişaf səviyyəsinə malik ölkələr arasında yüzlərlə problem mövcuddur, Avropa kimi nəhəng qitə BREXİT məsələsi və miqrantlarla bağlı problemlər qarşısında aciz qalıb, ABŞ-ın Azərbaycanın yaxın qonşusu olan dövlətlərə - İrana, Türkiyəyə və Rusiyaya qarşı gündən-günə sərtləşdiriyi sanksiyalar nəticəsində, bu ölkələrdə gedən devalvasiya prosesləri, ticarət müharibələri yaxın coğrafiyamızda geo-iqtisadi vəziyyəti ildən-ilə daha da mürəkkəbləşdirir. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan öz inkişaf yolunu uğurla davam etdirir və iqtisadi və hərbi gücünü artırır. Millət vəkili vurğulayıb ki, müstəqil dövlətçiliyimiz əbədidir, dönməzdir, etibarlı əllərdədir və Azərbaycanı gələcəkdə daha böyük uğurlar və qələbələr gözləyir.

Sonda Yeni Azərbaycan Partiyasının sıralarına yeni qəbul olunmuş AMEA-nın Botanika İnstitutunun bir qrup əməkdaşına partiya üzvlük vəsiqələri təqdim olunub.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Hikmət Babaoğlu: "Faşizmin tüğyan etdiyi bir ölkədə Frankofoniya sammitinin keçirilməsi mədəniyyətə və humanizmə təhqirdir"

Beynəlxalq Frankofoniya sammiti 17-ci dəfədir təşkil olunur. Bu beynəlxalq tədbir bir növ fransız dilini və mədəniyyətini sevenlərin və dünyanın hər yerində bu dildə danışanların bayramı hesab edilir. Ancaq Ermənistan monoetnik dövlətdir və bir nəfər də olsun fransız burada daimi yaşamır. Ümumiyyətlə, Ermənistanda başqa xalqlar demək olar ki, yoxdur. Bunun səbəbi isə ermənilərin başqa xalqlara olan nifrəti və aqressiyasıdır. Ermənistanda yaşayan azərbaycanlıların sonuncu dalğası 1988-ci ildə bu ölkədən faşistcəsinə çıxarıldı. Halbuki həmin torpaqlarda yaşamaq hüququ, ilk növbədə, bu yerlərin aborigenləri olan azərbaycanlılara məxsus idi.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı, "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Hikmət Babaoğlu bildirib.

Milli Məclisin deputatı qeyd edib ki, Ermənistan adlı süni dövlət Azərbaycanın tarixi torpaqlarında yaradılıb. İndi isə 40-dan çox ölkənin nümayəndəsinin iştirakı ilə Yerevanda Frankofoniya sammiti keçirilir. Nə qədər təzadlıdır ki, 17-ci sammitin çağırışı da regionda birgəyaşayış, humanist dəyərlər və müxtəlifliyin qorunması kimi müəyyənləşdirilib. Faşizmin və etnik ayrı-seçkiliyin tüğyan etdiyi bir ölkədə belə tədbirin keçirilməsi mədəniyyətə və humanizmə təhqirdir.

Ancaq məsələnin siyasi tərəfi də var. Ermənistan fransız dili və mədəniyyəti ilə bağlı olan bu hadisədən də siyasi dividend əldə etmək istəyir. Uzun illərdən bəri dünyaya özlərini fransız mədəniyyətinə ən yaxın xalqlardan bir kimi təqdim etməyə çalışan ermənilər olmayan bir məsələni fransız-erməni tarixi əlaqələri kimi təqdim edirlər. Əslində isə fransızlarla ermənilərin dostluğunun tarixi Osmanlıya qarşı düşmənçilik və ermənilərin təbəələri olduqları Osmanlıya xəyanəti ilə başlayır. Bu gün isə bu, həm də Rusiyaya qarşı verilən bir siyasi ismarıqdır və Ermənistanın qərbyönlü siyasət yürüdəcəyinə işarədir. Ancaq belə ucuz şoularla erməni faşizmini gizlətmək mümkün deyil. Ermənistan işğalçıdır, azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədir və buna görə cavab verəcək.

Bakıda arıçılıq məhsullarının sərgi-satış yarmarkası açılıb

Oktabrın 8-də Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və Azərbaycan Arıçılar Assosiasiyası ilə birgə Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionunun ərazisində XIX arıçılıq məhsullarının sərgi-satış yarmarkasının açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin nümayəndəsi Anar Hüseynov jurnalistlərə müsahibəsində yarmarkaya respublika üzrə 371 sahibkardan 150 ton süzmə balın gətirildiyini, onun 5 tonunun isə çərçivə halında olduğunu söyləyib.

A.Hüseynov qeyd edib ki, respublikamızın müxtəlif bölgələrindən gətirilən arıçılıq məhsulları Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi tərəfindən yoxlanılaraq kodlaşdırılıb. Ümumilikdə isə, bütün bal məhsulları ekspertizadan keçirilərək, 900 nümunənin keyfiyyətsiz olduğu aşkar edilib və xüsusi anbarlara yığılıb. Nazirlik nümayəndəsi balın satış qiymətinə heç kimin müdaxilə etmədiyini, bunu arıçıların özlərinin müəyyənləşdirdiyini diqqətə çatdırıb.

Həmçinin vurğulanıb ki, ilk dəfə olaraq Azərbaycan Arıçılar Assosiasiyası da yarmarkanın təşkilatçısı qismində iştirak edir. A.Hüseynov əlavə edib ki, bal yarmarkasının ildə iki dəfə keçiriləcəyi barədə təkliflər olarsa, bu məsələyə baxıla bilər. Qeyd edək ki, arıçılıq məhsulları yarmarkası oktyabrın 8-dən 28-dək Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Fətəli xan Xoyski prospekti, 10 ünvanında (Tofiq Bəhramov stadionunun ərazisi) keçirilir.

YAP Ağdam rayon təşkilatı ümumrayon iməciliyi keçirib

Yeni Azərbaycan Partiyası Ağdam rayon təşkilatı rayon icra hakimiyyəti ilə birgə Quzanlı qəsəbəsi və Xındırstan kəndi arasında magistral yol boyu ümumrayon iməciliyi keçirmişdir. Yol boyu havanın oksigen ilə zənginləşməsində xüsusi rolunu müxtəlif növ ağaclar əkilmişdir. İştirakçılar ərazidə təmizlik-abadlıq işləri də aparıb. Ərazi alaqlarından, daşlardan təmizlənilib, yeni əkilən ağaclar suvarılıb, əvvəllər basdırılan tinglərə aqrotexniki qulluq göstərilib.

İməcilikdə rayon icra hakimiyyətinin nümayəndələri, YAP Ağdam rayon təşkilatının fəalları, rayonun idarə, müəssisə və təşkilatlarının kollektivləri iştirak ediblər. İməcilik Ağdamda yaşıllığın genişləndirilməsinə və ekoloji durumun daha da yaxşılaşdırılmasına böyük töhfə verəcək.

ZÜMRÜD

Həqiqəti deməyə hər kəsin cəsarəti çatmır. Hamıdan da ədalət gözləməyin mənası yoxdur. Lakin siyasətlə məşğul olan insan üçün müəyyən siyasi və diplomatik etiket mövcuddur. Konstantin Zatulində bu keyfiyyət yoxdur. O, Rusiya Dövlət Dumasının MDB məsələləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə iş üzrə komitəsinin sədrinin birinci müavini. Özü də Avrasiya miqyasında guya inteqrasiya məsələlərinə sorumludur. Bu zat bəyanat verir ki, Ermənistan Azərbaycanı "dağda bilər". Hansı MDB ölkəsində kimin nə deməsindən asılı olmayaraq, tutduğu vəzifə K.Zatulinin obyektiv, məsuliyyətli və tarazlı ifadələr işləməsinə tələb edir. O, MDB-nin üzvü olan bir ölkənin digərini "dağda biləcəyi" haqqında sərsəm və əsassız fikirlər ortaya atmamalıdır. Üstəlik, bir adam inteqrasiya və xaricdə yaşayan ruslarla əlaqələrə məsul dursun, o, son dərəcə incə, ehtiyatlı və ədalətli olmalıdır. Bu tezislərin işığında K.Zatulinin söylədiyi bir sıra fikirlərin analizinə ehtiyac duyduq.

Tərəfkeşlik: MDB rəsmisinə yaraşmayan mövqe

Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasının MDB məsələləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə iş üzrə komitəsi sədrinin birinci müavini Konstantin Zatulini yerində deyil. Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə əlaqələri inkişaf etdirməklə məşğul olmaq əvəzinə Zatulini soyadlı zat erməniperəstliklə məşğul olur. Özü də artıq uzun illərdir ki, bunun belə olduğu məlumdur. Maraqlıdır, o halda bu adam niyə o cür məsuliyyətli vəzifədə saxlayırlar? Kimlər bunda maraqlıdır? Rusiya kimi böyük bir dövlətdə hər halda bu suala cavab verən tapılar. Ancaq bizim üçün əhəmiyyətli olan bir sıra düşündürücü məqamlar mövcuddur.

K.Zatulini əslən Tbilisidəndir. Onun Gürcüstanla bağlı mövqeyi isə antiqürcü xarakterlidir. K.Zatulini Cənubi Qafqazdakı separatçılığı insan haqları, öz müqəddəratını təyin etmə prinsiplərinə görə və ya demokratiya naminə deyil (bu ibarələr adətən Qərbin ikili standartlar siyasəti yeridən dairələri üçün "keçərlidir", Zatulini isə o zatlardan deyil), erməni mənafeyinə görə müdafiə edir. Bu, onun Dağlıq Qarabağ, Abxaziya və Cənubi Osetiya ilə əlaqədar söylədiyi fikirlərdən tam açıq görünür.

Bu dəfə K.Zatulini daha irəli gedərək, Rusiyanın dövlət maraqlarını erməni mənafeyinə "keçi qiymətinə" satıb. O, Azərbaycan parlamentinin üzvünün Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğal edilməsi ilə bağlı müstəqil deputat olaraq bildirdiyi fikrə çox ziddiyyətli şərh verib. Hiss olunur ki, K.Zatulini

Avrasiyada inteqrasiyaya məsul şəxs: AZƏRBAYCANI NİYƏ VƏ NECƏ "DAĞITMAQ" ARZUSUNDADIR?

ni nə həqiqət, nə Rusiyanın dövlət maraqları maraqlandırmır - onun məqsədi erməni işğalına haqq qazandırmaqdan ibarətdir. Hətta bu, vətəndaşı olduğu Rusiyanın maraqlarını tapdalamaq naminə olsa belə!

Azərbaycan parlamentinin müstəqil üzvü "Rusiya Dağlıq Qarabağı işğal edib" - deyəndə, konkret olaraq Boris Yeltsin dönmündə Rusiya hakimiyyətindəki bir sıra dairələrin Ermənistanı açıq-aşkar yardım etməsinə nəzərdə tutur. Həmin dairələrin İrəvana hərbi, siyasi, diplomatik dəstək verdiyi siri deyil və bu, rusiyalı məşhur icimai-siyasi xadim, filosof, sosioloq, M.V. Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin professoru, Beynəlxalq Avrasiya Hərəkatının lideri Aleksandr Duqin tərəfindən də açıq bildirilib. A.Duqin Cocuq Mərcanlıdakı "Bakı-Moskva geosiyasi oxu. Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda yeganə tərəfdaşdır" adlı konfransdan sonra aydın deyib ki, B.Yeltsin Rusiyası Ermənistanı Dağlıq Qarabağı və ətraf rayonları işğal etməkdə yaxından kömək edib. Yəni bu fikri ilk dəfə azərbaycanlı deputat deyil. Digər tərəfdən, həmin deputat siyasi hakimiyyəti təmsil etmir, o, müstəqil deputatdır. Rusiya Dumasında müstəqil fikir ifadə edən deputatlar yoxdurmu? Azərbaycana iftiralar yağdıran rus parlamentarlar yoxdurmu? Cavab aydındır.

Bundan başqa, bir sıra Rusiya şirkətləri Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində ermənilərin razılığı ilə iş görürlər. Onlar bizneslə məşğul olurlar, Azərbaycanın sərvətlərindən istifadə edirlər və bununla bağlı Azərbaycan hökumətindən heç bir icazə almayıblar. Axi, Azərbaycan həmin ərazilərin işğal edildiyini dəfələrlə bəyan edib. Rusiya da bunu tanıyıb. Əlavə olaraq MDB üzvü kimi Azərbaycan

canın konkret öhdəlikləri olduğu kimi, hüquqları da vardır. Bütün bunları necə gözdə tutmaq olar?

Sonra, K.Zatulini Q.Həsənquliyevdən fərqli olaraq MDB-nin rəsmi şəxsidir. Bu adam həmin təşkilat üzvü olan hər bir ölkənin maraqlarını bərabər səviyyədə gözləməlidir. O isə bir azərbaycanlı müstəqil deputatın fikrini hər şeydən öncə, əsassız olaraq rəsmi Bakının mövqeyi kimi təqdim etməyə çalışmaq ilə ilk böyük səhvi edir, üstəlik, MDB üzvü olan bir ölkənin "dağla biləcəyi" haqqında əsassız, qeyri-obyektiv fikir söyləyir. Özü də bu "dağılmanın" Ermənistanın növbəti hərbi təcavüzü nəticəsində baş verəcəyini utanmadan ifadə edir.

Sual olunur: Avrasiya inteqrasiyası və xaricdə yaşayan rusların işləri üzrə məsələlərlə məşğul olan bir rəsmi şəxs belə məsuliyyətsiz və məntiqsiz, qeyri-diplomatik fikir bildirirsə, kimə xidmət edir? K.Zatulini faktiki olaraq bu antirusiya mövqeyi ilə sübut etmir ki, B.Yeltsin dönmündə erməniperəst mövqe tutanlar sırasında o da varmı? Yəni Ermənistanı silah-sursat verməklə, ona hərtərəfli yardım göstərməklə K.Zatulini də insanların həlak olmasına görə məsuliyyət daşıyırmı? Biz bunun konkret detalları haqqında bir şey deyə bilmərik, sadəcə, K.Zatulini özünün "məntiqinin" məntiqi və ya məntiqsiz aspektindən tutaraq dərinliyə varanda hansı absurd məqamların üzə çıxdığına işarə etmək istəyirik. Özü də həmin məqamlar ilk növbədə Rusiyanın indiki mərhələdəki xarici siyasətinə tamamilə uyğun deyil.

Məsələn, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin dəfələrlə ifadə edib ki, Azərbaycanla Rusiya strateji tərəfdaşlığı səviyyəsində əlaqələrə malikdirlər. Azərbaycan postsovet məkanında rus dilinə, mədəniyyətinə və dövləti maraqlarına ən hörmətli yanaşan ölkədir. Cənab K.Zatulini bu ölkəni "dağıtmağımı" arzulayırmı? Bəlkə o, diqqətini Ermənistanı nəyə görə rusların qaldığı problemini çözməyə yönəltsin? Çünki bu onun birbaşa vəzifəsidir. Əgər K.Zatulini Bakıya gələrsə, onda burada yaşayan ruslar ona rahat yaşayanlar elə ruslar və rusdillilərdir. Onların hüquqlarını zatulini qorumasına əsla ehtiyac yoxdur - Azərbaycan hakimiyyəti bu istiqamətdə lazım olan addımları atır.

mətlə yanaşan ölkədir. Cənab K.Zatulini bu ölkəni "dağıtmağımı" arzulayırmı? Bəlkə o, diqqətini Ermənistanı nəyə görə rusların qaldığı problemini çözməyə yönəltsin? Çünki bu onun birbaşa vəzifəsidir. Əgər K.Zatulini Bakıya gələrsə, onda burada yaşayan ruslar ona rahat yaşayanlar elə ruslar və rusdillilərdir. Onların hüquqlarını zatulini qorumasına əsla ehtiyac yoxdur - Azərbaycan hakimiyyəti bu istiqamətdə lazım olan addımları atır.

Yanlış təyinat: səhvi kim düzəldəcək?

Təbii ki, Azərbaycan dövləti emosiyalara və məntiqsiz insanların söylədiklərinə görə siyasət yeritmir. Azərbaycan demokratik dövlətdir, burada multikulturalizm dövlət siyasətidir və "azərbaycanlı ruslar" da təmüqquqlu vətəndaşlardır. Sadəcə, zatulini ürekbəlandırən və erməni tərribat məşininin "kif iyi verən" cümlələrlə dinc insanlara problem yaratmağa çalışmasınlar. Bizim də səbrimizin bir həddi var.

Məsələnin siyasi aspekti daha vahiməlidir. Çünki Konstantin Zatulini Avrasiyada inteqrasiya məsələləri ilə birbaşa məşğul olmaq üçün təyin edilmiş adamdır. Kreml xarici siyasətdə bu istiqamətə çox ciddi fikir verir. Demək olar ki, Avrasiyada inteqrasiya məsələsi Moskvanın qlobal miqyasda yeritdiyi siyasətin mərkəzi punktuudur. Özü də strateji xarakterli faktordur.

K.Zatulini isə birbaşa deyir ki, Azərbaycan "dağla bilər", çünki o, kifayət qədər sabit və stabil dövlət deyil, neft və qazdan əldə edilən gəlirlər cəmiyyəti üçün xərclənir. Bunlar ağ yalandır. Azərbaycan Cənubi Qafqazın iqtisadi və siyasi olaraq lider dövlətidir. Rəsmi Bakı-

nın həyata keçirdiyi beynəlxalq layihələr və apardığı islahatlar çox ciddi müsbət nəticələr verir. Azərbaycana gələn hər bir xarici siyasətçi və ya diplomat ilk növbədə burada gördüklərindən heyretə gəlir və bunu gizlətmirlər. Azərbaycan müstəqillik dönmündə öncə Rusiya imperiyasının, sonra sovetlərin tərkibində olduğu 300 ilə yaxın bir dövrdə nail ola bilmədiyi inkişafa çatıb və bu proses davam edir. Bəlkə, ermənilərlə bərabər zatulini məhz bu inkişaf və tərəqqi narahat edir?

Tamamilə mümkündür. Çünki K.Zatulini ən azından Azərbaycan dövlətinin rus mədəniyyəti, rus dili və dini məbədləri üçün xərclədiyi vəsaiti yada salıb, qarayaxma kampaniyasından utanardı! Bakının mərkəzində rus pravoslav kilsəsi var. Azərbaycan hakimiyyəti xarici ölkələrdə hətta ermənilərin dini məbədlərinə yardım edir. Yəhudilərin sinaqoqlarına yardım göstərir. Bakıda yaşayan rusların işlə təminatı yüksək səviyyədədir. Heç bir iş yerində ruslarla rus dilindən başqa dildə danışan yoxdur. Hətta etnik azərbaycanlılar belə burada ruslarla rus dilində danışirlar. Bu cür qayğının üstündən xətt çəkmək fikrinə düşənlər ilk növbədə Rusiya dövlətinin, xalqının və mədəniyyətinin düşmənidirlər! K.Zatulini də o sıradadırsa, bu, Dumanın və müəyyən siyasi qüvvələrin daxili probleimidir.

Əslində, K.Zatulini kimiləri nə Kremlin xarici siyasətini dəyişə bilərlər, nə də Azərbaycanı gözəndə salmağı bacarırlar. Onların danışmasının, hay-küylərinin başqa səbəbləri vardır. Məsələ belədir ki, ermənilər və onların züv tutanları yaxşı bilirlər ki, Azərbaycan hər cəhətdən Ermənistanı güclüdür. Belə olmasaydı, sarkisyanlar, paşinyanlar Moskva, Berlinə, Parisə və Vaşinqtona qaçıb yalvarmazdılar ki, "amandır, Azərbaycan hərbi əməliyyatlara başlamasın". Belə olmasaydı, N.Paşinyan Prezident İlham Əliyevin arxasınca qaçıb, "müharibə olmasın" deyər xahiş etməzdilər və dərhal Dağlıq Qarabağdakı terrorçulara sevincək nəse deməzdilər.

Bəli, ermənilərlə yanaşı, K.Zatulini də bilir ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazda ən güclü iqtisadiyyata və ən güclü orduya malikdir. Çox qısa müddətdə bu ordu Ermənistan silahlı qüvvələrini darmadağın edə bilər. Bu səbəbdən zatulini həy-küy salırlar. Lakin xeyri yoxdur, Azərbaycan rəhbərliyi və ordusu lazımı cavabı verəcək. Bu cavab isə birmənalıdır: Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpə edilməlidir! Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verilməyəcək! Bir qarış torpaq belə təcavüzkar verilməyəcək!

Ermənistanı gözləyən aqibət - erməni politoloqunun göz ilə

Hayk Martirosyan: "Qan töküləcək... Ermənistanı və "Artsaxı" əbədi itirəcəyik"

Bir neçə gün öncə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın istefa verib, növbədən kənar seçkilərə getməsi ilə bağlı bəyanatının ardınca, bir sıra erməni ekspertləri bunun nəticəsinin ağır hallara gətirib çıxaracağını iddia etməyə başlayıblar. Nəticədə, "inqilabın" ciddi təhlükəyə məruz qalacağı, hətta qan töküləcəyi ilə bağlı fikirlər də önə sürülməkdədir.

Məsələ ilə bağlı "armtimes.com"-a müsahibə verən siyasət elmləri doktoru Hayk Martirosyanın sözlərinə görə, parlament çoxluğuna malik olan Respublika Partiyasının qanunverici orqanda seçki qanunvericiliyində əlavə və dəyişikliklərin edilməsi ilə qəbul etdikləri qərar vəziyyətin daha da gərginləşməsinə səbəb olacaq.

"Bizim ciddi səhvimiz ondan ibarət oldu ki, bədheybətənin başını zamanında kəsmədik"

Juranslistin respublikaçıların konkret nə isə planlaşdırıb-planlaşdırmadığı sualını cavablandıran politoloq hesab edir ki, əgər keçmişin bir daha geri qayıtmayaçağını düşünənlər, "inqilabın" (dırnaqlar bizimdir-red.) bir dəfəlik qazandığını deyənərlə varsa, onlar yanılırlar. "Biz, özümü-özümüzü həmişə aldada və arzularımızı gerçəkləşdirməyə çalışırıq" deyən qeyd edən Martirosyana görə, politoloqun əsaslarından biri də budur ki, demokratiya bir neçə dəfə diktaturaya və əks-istiqamətə çevrilə bilər. O, hesab edir ki, "inqilab" baş verər-verməz, bədheybətənin "başı dibindən kəsilməliyi": "Bizim, demokratiyanın təsdiqi baxımından ciddi səhvimiz ondan ibarət oldu ki, bədheybətənin başını zamanında kəsmədik və bununla sevgimizi, dözümlülüyümüzü nümayiş etdirdik. Cinayətkarları nə sevir, nə də onlara qarşı dözümlü yanaşırlar, onları cəzalandırırlar. Cəza məsələsində də biz dərin səhvə yol verdik. İndi isə həmin bədheybət qəsd etmək və revanş üçün geri dönüb. Sərxoş nəhəngləri yıxmaq asandır, nəinki qərarlı çırdanları. Tam ümidvaram ki, köhnə sistem öz sıfırlıq dəstəklərini bilib-bilə, hətta bundan narahat belə olmurlar".

"Bundan sonra məsələ belə qoyulub - Ermənistanın mövcudluğu. Bəli, məsələ, həqiqətən bu qədər ciddidir"

Beləliklə, erməni politoloqu "inqilab"ın heç də tam qələbə qazanmadığını deyərək, qarşı tərəfin əksinqilab törətmək üçün ciddi hazırlıqlar apardığını iddia edib: "Onların planları bir neçə insana və bir neçə gizli, gözə görünməyən ciddi güclərə söykənib və qarşı tərəf bu resursla tam şəkildə dövlət çevrilişi etməyə çatar. Onlar, məhz buna doğru gedirlər və nə qədər

ki, xalq düşərgəsində sülh, dözümlülük çağırışları səslənirsə, onlar planlarının reallaşdırılması istiqamətində özlərində daha çox inam duymağa başlayırlar. May günlərindən fərqli olaraq, onlar daha qorxmurlar və açıq şəkildə bu barədə bəyanatlar verirlər. Bundan sonra məsələ belə qoyulub - Ermənistanın mövcudluğu. Bəli, məsələ, həqiqətən bu qədər ciddidir".

"Hərbi vəziyyət elan ediləcək... seçkilər oliqarxın sarayında keçiriləcək"

H.Martirosyan Nikol Paşinyanın istefa verməsi və parlamentin buraxılması barədə fikirlərində "inqilab"ın iflasa uğrayacağı bəyanatına əlavə əsaslar da gətirərək, deyib ki, keçmiş sistem Paşinyanın bu qərarı verməsinə, bu addımı atmasına doğru itələyib və buna da ümid edirdilər. "Bu, onların planlarının tərkib hissəsi idi" deyən erməni politoloqu həmçinin bildirib ki, ilk seçkilərdə, onu seçməyə də bilərlər, ikinci gün isə hərbi əməliyyatlar (Burada Qarabağ nəzərdə tutulur - red.) başlaya bilər və nəticədə, dərhal baş naziri seçəcəklər: "Əlbəttə ki, kimi seçəcəkləri məlumdur. Bundan sonra isə hərbi vəziyyət elan ediləcək. O cümlədən, həmin seçkiləri hər hansı bir oliqarxın sarayında da keçirə bilərlər. Bunun üçün parlamentin binasından istifadə etmək mütləq deyil".

"Əks-inqilabın ocağı "Artsax"dır..."

Politoloq əks-inqilabın bilavasitə "Artsax"dən idarə olunduğunu da bildirib və ehyam vurub ki, hazırda Qarabağ klanının təbliğat mərkəzi də oradır: "...İstisna etmək olmaz ki, Paşinyanın anti-millətçi hakimiyyəti, torpaqları verməsi ətrafındakı təbliğat əks-inqilab ocağı olan "Artsax"dən idarə edilir. Hərbi-fövqəladə vəziyyət qanunları əsasında tankları gətirəcəklər və xalqı dağıdacaqlar, həmin prosesdə onlarla, hətta yüzlərlə insanı öldürəcəklər. İnanın ki, baş verənlər dünyada heç kimi narahat etməyəcək, kimsə işə qarışmayacaq. Ermənistanda sərt diktaturanın sübutu dünyanın siyasi xəritəsində yenilik olmayacaq. Əksinə, bu "inqilab"ın iflası təbliğat və profilaktika nəzər-nöqtəsindən bir sıra beynəlxalq güclərin əlinə oynayacaq. Ermənistanda da bunu anlamalıdır".

Maraqlıdır ki, H.Martirosyan bu cür teoretik ssenari əsasında "Artsax"ın yarısını və Ermənistan ərazisini itirəcəklərini

de bildirib: "Nəticədə, biz Ermənistanı da itirəcəyik. Əbədi və geri qaytarılmaması ilə. Xüsusilə, vurğulayıb: mən hər şeyin bu cür başa çatacağını təsdiq etmirəm, lakin belə ssenarini nəzərə almamaq da olmaz..."

"İstənilən halda onlar öz seçimlərini Koçaryanın siyasi dirilməsində edəcəklər"

Politoloq köhnə sistemin namizədlərinin kimlər ola biləcəyi ehtimalına da toxunub və bildirib ki, onlar Robert Koçaryan, Qagik Sarukyan, hətta məşhur Arpine Ovannisyan və daha bir-iki şəxs də ola bilər: "Baxır, onlar hansı taktikani seçiblər. Lakin düşünürəm ki, istənilən halda, onlar öz seçimlərini Koçaryanın siyasi dirilməsində edəcəklər".

Jurnalistin Respublika Partiyasının xalq kütləsi qarşısında bu addıma necə gedə biləcəyi sualını da cavablandıran erməni politoloqu fikirlərini bu cür əsaslandırır: "İnsanlar tanklar qarşısında gücsüzdür. On edəd tank və xüsusi təyinatlılar batalyonu ilə Yerevanda yüz minlərlə nümayişçini dağıtmaq olar. İnsanlar ölmək istəmirlər, əliyalın şəkildə toplara qarşı vuruşmaq isə mənasızdır. İnsanlar qələbə şansı əldə etmək üçün silahlı deyillər. Ümumiyyətlə, hər şeyin xalq tərəfindən həll olunmasına da arxalanmaq doğru deyil.

Siz hesab edirsiniz ki, parlamentdə ağıldan kəmlər oturub və onlar xalq hiddəti dalğasının qalxmasını görmürlər? Belə olan vəziyyətdə, nəyə görə Şarmazanov may ayında şantaj olunduqlarına görə hakimiyyəti təhvil verdiklərini bəyan edib? Demək, onlar artıq bu ssenariyə hazırdırlar və həmin "şantaja" (dırnaq erməni müəllifindir-red.) qarşı əks-ölçülərə malikdirlər. Nəzərə alın ki, onlar baş nazirle memorandum yazılı imza atmaqdan da imtina ediblər. Düşünürəm ki, baş nazir ölçü-biçisiz və haqq qazandırılmayan riskə gedir..."

"Paşinyan istefa verəcəksə, baş verə biləcək hər hadisəni xalqın üzərinə atacaq"

Beləliklə, Paşinyanın deyil, digər baş nazirin seçiləcəyi halda, "inqilabçı" nazirin reytinginin dərhal sıfıra düşəcəyini də deyən politoloq bunu belə əsaslandırır ki, əslində, bu, onun "məxməri inqilab"ının iflası, eləcə də, siyasi məğlubiyyəti olacaq. Xalqın ona olan etimadı və inamı da itəcək.

"Hətta xalq ayağa qalxıb, onu müdafiə etməyə cəhd göstərsə belə, qan töküləcək və mənim bir saniyə də olsa buna şübhəm yoxdur" deyən erməni politoloqu sonda onu da bildirib ki, əgər Paşinyan istefa verəcəksə, baş verə biləcək hər hadisəni xalqın üzərinə atacaq.

Rövşən RƏSULOVA

Azərbaycan XİN A.Hakopyanın Rusiyadan olan bir qrup qadın ilə Dağlıq Qarabağa səfərinə münasibət bildirib

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti Anna Hakopyanın Rusiyadan olan bir qrup qadın ilə ölkəmizin işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsinə səfəri barədə açıqlama yayıb. AZƏRTAC-ın məlumatına görə, açıqlamada deyilir: "Qadınlar sülh naminə" təşəbbüsü barədə artıq səsləndirilmiş mövqeyimizə əlavə olaraq təkrar edirik ki, sülh istəyənlər müharibəni davam etdirməməli, insan itkisinin qarşısını almaq istəyənlər digər dövlətin ərazilərini hərbi işğal altında saxlamamalı və nəhayət, qadınları və anaları sülhə dəvət edən şəxslər öz övladlarını Azərbaycanın beynəlxalq tanınmış ərazilərinə hərbi xidmətə göndərməməlidirlər. Azərbaycan Respublikasının qanunlarını ciddi pozaraq ölkəmizin işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər edən əcnəbi vətəndaşlara gəldikdə isə, hazırda onlarla bağlı məlumat araşdırılır və bu şəxslər müəyyənləşdirildikdən sonra onların adlarının ölkəmizə girişi arzu olunmayan şəxslər siyahısına əlavə edilməsi ilə bağlı müvafiq qərar qəbul olunacaqdır".

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Qazaxıstana səfər edəcək

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə oktyabrın 9-da Qazaxıstan Respublikasının paytaxtı Astana şəhərinə səfər edəcək. QMİ-dən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, səfərdə məqsəd Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Nursultan Nazarbayevə himayəsi ilə 10-11 oktyabr tarixlərində Astanada keçiriləcək "Dünya və ənənəvi dini liderlərin" VI Qurultayında iştirak etməkdir.

15 illik tarixə malik Qurultayda bir sıra ölkələrin dövlət başçıları, dünya və ənənəvi dinlərin liderləri, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, görkəmli siyasət, elm və ictimaiyyət xadimlərinin iştirakı nəzərdə tutulur. Qurultayın budəfəki mövzusu "Dini liderlər təhlükəsiz dünya uğrunda"dır. Qurultayda "Manifest" Sülh. XXI əsr: global təhlükəsizliyin konsepsiyası", "Geosiyasətdə dəyişən dinlər: bəşəriyyətin birləşməsi üçün yeni imkanlar", "Din və qloballaşma: çağırışlar və cavablar", "Dini liderlər və siyasətçilər: ekstremizmin və terrorizmin aradan qaldırılması" kimi tematik istiqamətlərdə plenar iclaslar keçiriləcək. Əvvəlki Qurultayların da iştirakçısı olmuş QMİ sədri, MDB Dirlərarası Şurasının ölkəmizdə sədri və MDB müsəlmanları Məşvərət Şurasının sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə "Dünya və ənənəvi dini liderləri"nin VI Qurultayında məruzə ilə çıxış edəcək. Şeyxülislam A. Paşazadənin Astanada bir sıra görüşlər keçirəcəyi nəzərdə tutulur.

ATƏT XİNŞ-in iclası Milanda keçiriləcək

Bu il Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatına (ATƏT) üzv ölkələrin Xarici İşlər Nazirləri Şurasının (XİNŞ) iclası dekabrın 6-7-də İtaliyanın Milan şəhərində keçiriləcək. SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu barədə İtaliyanın xarici işlər naziri Entso Moavero-Milanezi dünən Moskvada Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovla keçirdiyi birgə mətbuat konfransında məlumat verib. "İtaliyanın ilin sonunadək ATƏT sədri postunu tutduğunu nəzərə alaraq, Lavrovla nazirlərin görüşünün dekabrın 6-7-də Milanda keçiriləcəyini müzakirə etdik. Görüşdə iştirak edəcəyini təsdiq etdiyinə görə Lavrovla təşəkkür edirəm", - E.Moavero-Milanezi deyib.

9 oktyabr 2018-ci il

Vidadi İsgəndərlidə psixoloji problemlər aşkarlanıb

Xalqa və dövlətə qarşı qərəzli mövqeylərinə görə ermənidən heç də geri qalmayan dağıdıcı müxalifət hər fürsətdə cəmiyyətdə özlərinə qarşı məlum rəyi möhkəmləndirirlər. Bunu sübut etmək üçün kifayət qədər tutarlı faklar da mövcuddur. Təkcə bir faktı qeyd etmək lazımdır ki, erməni lobbisinin yer aldığı qərəzli beynəlxalq təşkilatların Azərbaycan haqqında şər-böhən xarakterli hesabatları dağıdıcı müxalifətin "donos"ları əsasında hazırlanaraq yayılır.

Görünən və nəzəri cəlb edən məqamlar ondan ibarətdir ki, müxalif düşüncəni uçuruma sürükləyən, cəmiyyətin gözündən salan, əsasən, AXCP sədri Əli Kərimlidir. Bunu sırasıyla cəbhəçilərlə yanaşı, əksər partiya sədrləri də bilir və dərk edirlər. Problemi həll etmək, müxalif düşüncəni bataqlıqdan çıxarmaq üçün Ə.Kərimlinin siyasətdən getməsinə istəyirlər. ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu faktlara istinadən AXCP sədri Əli Kərimlinin milli və dövlətçilik maraqlarını düşünmədiyini, onu daha çox xarici dairələrin sifarişlərini necə və hansı formada yerinə yetirmək maraqlandırdığını bildirib. S.Cəlaloğlu Ə.Kərimlinin xaricdən maliyyə dəstəyi almaq üçün hər cür çirkin addım atıldığını qeyd edib: "Beynəlxalq təşkilatlardan özlərinin təşkilatlanması adı ilə maliyyə dəstəyi almaq üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar. Bununla da, müxalifət adını monopolizləşdirirlər".

S.Cəlaloğlu Ə.Kərimlinin "Milli Şura"da oturaraq, dövlətçilik maraqlarını satmaqla məşğul olduğunu da bildirib: "Ə.Kərimli bu gün də Rusiya layihəsinin əsas icraçılarından biridir. İ.Qəmbər vaxtında bunu anlayaraq, "Milli Şura"ni tərk etdi. Ə.Kərimli düşünür ki, Rusiya yenidən Azərbaycanı öz təsiri altına salmaq üçün hərəkətə keçər. Ona görə də, o və ətrafı bir alət kimi ortalığa düşəcəklər".

"At xılı köpək sürüsü" nə bənzəyən "söyüş qrupu"

Diqqətçəkən digər maraqlı məqamlardan biri də odur ki, dağıdıcı müxalif ünsürlər çox vaxt xarici maraqlı dairələrlə əlaqələrini siyasiləşməsi QHT-lər və ya hanısa cinayət eməlinə görə, qaçıb xaricdə gizlənmə "mühacir" azərbaycanlılar vasitəsi ilə qurmağa çalışırlar. Araşdırmalar təsdiq edir ki, xaricdəki "söyüş qrupu"nun üzvləri olan Qurban Məmmədov, Vidadi İsgəndərli, Orduxan Teymurxan, Leyla və Arif Yunuslar, Emin Milli, Xədicə İsmayıl və bu kimi digər məkrli şəxslər dağıdıcı müxalifət liderlərinə xaricdən dəstək verir və onların müəyyən tapşırıqlarını anti-Azərbaycan qüvvələrə çatdırırlar. Yəni "əl əli, əldə üzü yuyar" prinsipi ilə uyğun olaraq, işbazlar bir-birinə dəstək göstərməyə çalışırlar. Baxmayaraq ki, bir qədər əvvəl AXCP sədri Ə.Kərimli və onun xaricdəki yetirməsi Qənimət Zahidlə V.İsgən-

dərli arasında ciddi qarşıdurmalar, bir-birinə ünvanlanan sərt ittihamlar baş vermişdir. Səbəb də, V.İsgəndərlinin dilinə yiyəlik edə bilməyib, mətbuata verdiyi açıqlamasında Ə.Kərimlini və "Azadlıq" qəzetinin ünvanına təhqirlər səsləndirmişdir. Bildirmişdir ki, prezidentliyə namizədliyimlə bağlı bütün müstəqil KİV-lər məndən müsahibə aldı, bəlam kimi doğma "Azadlıq" qəzetindən başqa: "Maraqlandım, dedilər, gərək Əli Kərimli icazə verə. Budurmu demokratiya? Bu gündən mənəvi bəlam olan "Azadlıq" qəzetini də sənə görə (Əli Kərimliyə) itirdim". V.İsgəndərlinin ittihamları cavabsız qalmayıb, dərhal Q.Zahid sosial şəbəkələrdə status paylaşaraq, V.İsgəndərliyə dediyinə peşman etməyə çalışdı. "Azadlıq" qəzeti ilə bağlı Vidadi İsgəndərlinin sosial şəbəkələrdə səsləndirdiyi fikirlərə qəzetin baş redaktoru ağır sözlərlə cavab verib. Giriş sözlərində Q.Zahid, ilk olaraq, V.İsgəndərliyə "meymunluq etməməyə" çağırıb: "Ya Vidadi İsgəndərlinin profilini əlindən alıblar, ya da ağılı. Əgər profilini əlindən alınıbsa, o halda oğurluqdu, vəssalam. Yox, əgər "Azadlıq" qəzeti haqqında "mənim mənəvi bəlam" ifadəsini işlədən Vidadi İsgəndərlinin özündürsə, o zaman bu kobud səhvi aradan qaldırmaq onun mənəvi borcudur. Qurtarın bu meymunluğu, hörmətli bəylər! Hərəniz gedib bir-iki il "srok" yatıb allahlıq iddiasına düşmək kimi yaramaz xasiyyətlərinizə son qoyun. Özünüz ciddi adam ola bilmirsiniz, cəhənnəm, başqalarına pis nümunə olmayın".

Bütün bunlara baxmayaraq təriflər olub-keçənləri unudaraq, Azərbaycan dövlətinin əhlinə yönələn fəaliyyətlərində işlərini birgə qurmağa çalışırlar. Bu baxımdan, son vaxtlar "it xılı, köpək sürüsü" nə bənzəyən xaricdə lövbər salan "söyüş qrupu" Azərbaycandakı dağıdıcı müxaliflərin istək və arzularına uyğun olaraq, fəaliyyətlərini qururlar. Hər fürsətdə zibil qutularına, tualetlərə başlarını salıb, oranı iyəyir, sonra da ağızlarından zibil atırlar. Aradabir Vidadi İsgəndərli, Orduxan Teymurxan atın, eşşəyin darta bilmədiyini yükləri çiyinlərinə qoyub, hiqqana-hiqqana da olsa, mənzil başına daşımağa çalışırlar. Halbuki V.İsgəndərli Azərbaycanda olduğu zaman gözəl, sakit bir həyat yaşayıb, işi-gücü ancaq onabuna göstəriş vermək idi. O dərəcədə qudurub, gözü ayağının altını görməmişdi ki, salamsız yanından keçən, tələb etdiyi rüşvəti verməyən, sözünü eşitməyən, xahişlərini yerinə yetirməyənləri təhqir edir, onların ünvanına ittihamlar səsləndirirdi. Nədi-nədi, bu zad prokurorluqda işləyirdi, mənəb və söz sahibi idi. Hətta Məmməd Cavadov adlı bir biçarə iddia edir ki, 15 min manatını alıb, üzleşdiyi problemini həll edəcə-

yini söyləyən V.İsgəndərli sonradan işini düzəltməyi üçün pulunu geri istəməsinə görə, təhqirə və zorakılığa məruz qalıb. M.Cavadovun dediyinə və yazdıqlarına görə, V.İsgəndərli indiyə qədər onun pulunu geri qaytarmayıb.

Vidadi İsgəndərli eşşəyə minib, ata çatmaq istəyir

QHT sədri Fatimə Hacıbəyli də "Facebook" vasitəsi ilə paylaşdığı statusunda V.İsgəndərlinin pula hərisin biri olduğunu qeyd edib: "Yaşadığı qadıncıdan, ikinci həyat yoldaşından doğulan övladını burada bir kənara ataraq, özündən bir mələk obrazı formalaşdırmağa çalışır. Vidadi İsgəndərli, mütəmadi olaraq, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları haqqında da təhqiramiz ifadələr işlədir".

Fatimə Hacıbəylinin sözlərinə görə, V.İsgəndərli yalnız hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşları haqqında deyil, müxtəlif vəzifəli şəxslər, siyasi partiya rəhbərləri və ictimaiyyət nümayəndələri haqqında da həqiqətə uyğun olmayan fikirlər səsləndirir: "Bunun əvəzində isə, şantajla pul qazanır. Çoxları bilmir ki, Vidadi sistemdə işləyəndə necə rüşvətxorun biri olub. İşində buraxdığı ciddi nöqsanlara görə prokurorluq orqanlarından uzaqlaşdırılan V.İsgəndərov özünə Qeyri-Hökumət Təşkilatı yaradaraq, həmin təşkilatın adından ayrı-ayrı dövlət orqanları və vəzifəli şəxslər haqqında sosial şəbəkələrdə böhtan və şantaj xarakterli məlumatlar yayaraq, özünə reyting qazanmaq istəyib". F.Hacıbəyli V.İsgəndərlinin anasının və qardaşının böyük narahatlıq keçirdiklərini, onun çirkin əməllərinə etiraz etdiklərini qeyd edib: "Görün Vidadi necə bir insandır ki, anası Həbibə İsgəndərova və qardaşı İsfəndiyar İsgəndərov dövlət başçısına müraciətdə Vidadinin fəaliyyəti ilə əlaqədar öz narazılıqlarını bildiriblər".

ASDP sədri, millət vəkili Araz Əlizadə isə V.İsgəndərlinin normal adam olmadığını bildirib: "Onu tanıyıram, it dəftərində də adı yoxdur. Bir insan ki, özünü yalandan Milli Azadlıq Hərəkatının fəali kimi təqdim edir. Halbuki, o dövrdə - sovet dövründə prokurorluq sistemində işləyib. Prokurorluq sistemində işləyən bu şəxsin Milli Azadlıq Hərəkatında nə rolu ola bilər ki? Ola bilsin ki, Vidadi İsgəndərli xəstədir. Adam tapmaq lazımdır ki, onun haqqında müzakirə aparılsın. Adam olmalıdır. V.İsgəndərlinin sifətinə baxanda, bilinir ki, o, neandertal insandır".

Bir sözlə, psixoloqların gəldiyi qənaətə, siyasi şərhçilərin məntiqli fikirlərinə əsaslanaraq, birmənalı şəkildə demək olar ki, V.İsgəndərlidə psixoloji problemlər var. Bilmək olmaz ki, bu xəstəlik anadangəlmədir, yoxsa sonradan yaranıb. Ortada olan fakt yalnız odur ki, V.İsgəndərli normal insan deyil. Bu baxımdan, V.İsgəndərlinin sayıqlamalarına və sərəmsəlmələrinə əhəmiyyət verməyə dəyməz. Atalar misali da var: "dəlidən doğru xəbər?"

İ.ƏLİYEV

Mətbuatda, sosial şəbəkədə təhqirə və böhtana görə yeni cəza təklif olunur

Azərbaycan Milli Məclisində Cinayət Məcəlləsinin 147-ci (Böhən), 148-ci (Təhqir) və 148-1-ci (İnternet informasiya ehtiyatında saxta istifadəçi adlar, profil və ya hesablardan istifadə edərək böhtan atma və ya təhqir etmə) maddələrinin sanksiyalarına yeni cəza növünün əlavə edilməsi təklif edilir. SİA-nın məlumatına görə, hər iki maddənin sanksiyaları sırasına "Azadlığın məhdudlaşdırılması" cəzasının da əlavə edilməsi təklif edilir.

Təklifə əsasən hər üç maddənin sanksiyaları sırasına 1 ilədək azadlığın məhdudlaşdırılması cəzası əlavə edilir. Hazırda qüvvədə olan varianta görə isə, 147-ci maddədə (Böhən, yəni yalan olduğunu bilə-bilə hər hansı şəxsin şərəf və ləyaqətini ləkələyən və ya onu nüfuzdan salan məlumatları kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən əsərdə, kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında yayma) sanksiyalar 1000 manatdan 1500 manatadək miqdarda cərimə ilə və ya 240 saatdan 480 saatadək müddətə ictimai işlər və ya 1 ilədək müddətə islah işləri və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalarından ibarətdir.

Maddə 148-də də (Təhqir, yəni kütləvi çıxışlarda, kütləvi nümayiş etdirilən əsərdə, kütləvi informasiya vasitəsində və ya kütləvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında saxta istifadəçi adlar, profil və ya hesablardan istifadə edərək kütləvi nümayiş etdirməklə böhtan atma və ya təhqir etmə) sanksiyalar hazırda 1000 manatdan 2000 manatadək miqdarda cərimə və ya 360 saatdan 480 saatadək müddətə ictimai işlər və ya 2 ilədək islah işləri və ya 1 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzalarından ibarətdir. Xatırladaq ki, "azadlığın məhdudlaşdırılması" cəzası ötən il Cinayət Məcəlləsinə yeni cəza növü kimi əlavə olunub.

İqtisadiyyat üzrə builki Nobel mükafatı laureatlarının adları açıqlanıb

2018-ci il üçün iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı "iqlim dəyişikliyi uzunmüddətli makroiqtisadi təhlilə inteqrasiya etdiyi üçün" ABŞ-ın Yel Universitetinin alimi Viliyam D.Nordhaus və "texnoloji yenilikləri uzunmüddətli makroiqtisadi təhlilə inteqrasiya etdiyi üçün" digər amerikalı alim Pol M.Rumerə verilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə məlumat İsveç Kral Elmlər Akademiyası yanında Nobel Mükafatı Komitəsi tərəfindən keçirilmiş xüsusi tədbirdə açıqlanıb.

Akademiyanın baş katibi Yoran Xanson bildirib ki, bu alimlərin səyi nəticəsində dövrün ən fundamental və aktual problemlərindən biri olan dünya iqtisadiyyatının uzunmüddətli, davamlı artımı və dünya əhalisinin rifah halı məsələləri araşdırılıb. Xatırladaq ki, iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı iqtisad elmləri sahəsində ən nüfuzlu mükafatdır. İsveç bankının 300 illiyi münasibətilə təsis olunmuş bu mükafat ilk dəfə 1969-cu ildə verilib.

"Azəriqaz" bu il 71 yaşayış məntəqəsinə təbii qaz verib

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyi (İB) tərəfindən cari ildə 71 yaşayış məntəqəsinə təbii qaz verilib. İB-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı"nın icrası məqsədilə "Azəriqaz" tərəfindən təxirə salınmaz işlər həyata keçirilir. Belə ki, əhali istehlakçılarının mənzillərində istismar edilən istismar müddəti başa çatmış sayğaclar yenisi ilə əvəz olunur, yeni qaz kəmərləri çəkilir və istismara yararsız vəziyyətdə olan qaz tənzimləyiciləri yeniləri ilə əvəz edilir. İstehlakçıların qaz təchizatının yaxşılaşdırılması, şəbəkənin qaz nəqləmə imkanlarının artırılması və yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması üçün birlik tərəfindən bu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 2385,1 kilometr yeni qaz kəməri quraşdırılıb, qaz kəmərləri şəbəkəsinin təhlükəsiz və normal rejimdə istismarının təmin olunması üçün isə 182,6 kilometr qaz kəməri əsaslı təmir olunub. Cari il ərzində aparılan tikinti-quraşdırma işləri nəticəsində Ağstafa, Ağcabədi, Ağsu, İsmayilli, Bərdə, Qax, Quba, Şabran, Şamaxı, Şəki, Göyçay, Göygöl, Ucar, Xaçmaz, Beyləqan, Yevlax, Lerik, Lənkəran, Sabirabad, Saatlı, Salıyan, Neftçala, Cəlilabad və Masallı rayonları üzrə 71 yaşayış məntəqəsi təbii qazla təmin edilib.

Azərbaycan regionda təhlükəsizliyin və inkişafın təmin olunmasında əsas faktordur

Milli Məclisin deputatı Zahid Orucun yap.org.az-a müsahibəsi

- Zahid müəllim, son zamanlar regionda mühüm proseslər baş verməkdədir. Hazırda, Azərbaycanın öz qonşuları, xüsusilə Rusiya ilə münasibətlərində yeni bir mərhələnin başladığı vurğulanır. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Bakıya gəlməsi son səfərini 1990-cı illərdən bu yana böyük transformasiyaya uğramış Moskva-Bakı münasibətləri tarixində çox mühüm hadisə adlandırsaq, eləcə də Qafqazlarda yenidən formalaşan geopolitik arxitekturanın əsas oxunu müəyyənləşdirməkdən və Azərbaycanı vəzkeçilməz siyasi aktor kimi tanımaqdan ibarət olduğunu söyləsək, yanlışdır. Daha böyük müstəvidən baxanda, Qərblə böyük savaşa qatılmaq, Suriyada aktiv hərbi əməliyyatlar aparan və Ukraynadan fasiləsiz qaynar raportlar qəbul edən bir dövlətin lideri xarici siyasət qrafikində bir Qafqaz ölkəsinə təsadüfi yer ayıra bilməz.

Artıq iki dövlət başçısının bir ay ərzində iki dəfə görüşmələri ciddi məsələdir. Soçidə Vladimir Putinlə Prezident İlham Əliyev arasındakı yüksək səviyyəli danışıqlar bölgədə informasiya məkanında bir gün də olsun gündəlikdən düşmədi və hələ də tək cəmiyyət, politoloqlar tərəfindən deyil, eləcə də dövlət rəsmiləri səviyyəsində onun ətrafında təhlillər səngimir. Bəli, Azərbaycan fəal xarici siyasəti hesabına müxtəlif paytaxtlar və qitələr üçün cazibədar partnyor halına gəlib.

Belə olan şəraitdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çox peşəkarlıqla uzun illər can atdığı hədəfə doğru irəliləməkdə davam edir. Bu gün sözün həqiqi mənasında Azərbaycan regionda təhlükəsizliyin və inkişafın təmin olunmasında əsas aktordur. Putinin Bakıya gəldiyi 27 sentyabr günlərində Bakıda böyük "ADEX-2018 Müdafiə sərgisi" keçirilir və dünyanın müxtəlif şirkətləri, hətta yerləşdiyimiz regiona tabu qoyan Fransa kompaniyaları da ən müasir texnologiyaları götürüb qədim bir Şərqlə ölkəsinə can atır. 90-cı illərdə bunu ağıla gətirmək belə mümkün idi. Söhbət heç puldan getmir. TASS agentliyi tərəfindən yayılan məlumatı təhlil edənlər yaxşı görür ki, sərgiyə qatılan dövlətlərin təmsilçiləri, hansı ki, onların bir çoxu beynəlxalq məkanda hərbi və yaxud siyasi baxımından rəqibdirlər, burada çox rahatlıqla, necə deyirlər, dinc bir şəkildə məhsullarını təqdim edirlər.

Diqqətlə baxanda görünür ki, Kremlin starteqiyi 2005-ci ilə qədər tətbiq etdikləri antibakı sanksiyalarından vaz keçərək əvvəlcə ağır texnikanın satışına qərar veriblər. Burada 100-dən çox T-72B tankı və 70-dən artıq BTR-80A, müxtəlif kalibrli qaubitsalar və tank əleyhinə komplekslər, məsələn Kornet-E sistemləri yer tutubsa, 2010-cu ildən başlayaraq ən qorxulu S-300 zenit raket qurğuları, o cümlədən, 18 ədəd qorxusaqan Smerç raketləri,

dağıdıcılıq gücünə görə ondan daha irəli gedən TOS-1A Solntsepek-dən 24 ədəd, eləcə də onlarla qırıq təyyarələr və Mi-17 hərbi vertolyotları alınmışdır. Xüsusilə də son 8 ildə müasir İqla raketləri, Xrizantema-S tankəlinə raket sistemləri ilə paralel şəkildə son hərbi nailiyyətlərin nəticəsi olan T-90S tankından 100 ədəd, BMP-3-dən 118 ədəd və onlarla digər çeşiddə texnikalar Azərbaycana daxil olub. Bütün bunlar sübut edir ki, Ermənistanla müttəfiq 30 il, yaxud bir əsr əvvəlki tarixlə müqayisədə qat-qat zəifləyib və indi Paşinyan hökumətinin sözcüsü bir, Putinin köməkçisi Uşakovunsa ayrı söz dediyi reallıqda Kreml regionda kəskin dəyişiklik etməyə hazır görünür. İrəvanda Rusiya prezidentini gözlediklərini dilə gətirirlər, hətta konkret tarix sayılınırdı, amma çox yaxşı bilinir ki, küçədə formalaşan inqilabi hökumət özünü beynəlxalq bazarda satışa çıxarıb.

- Sentyabrın 15-də Bakı şəhərində keçirilən hərbi parad bir daha ordumuzun gücünü göstərdi...

- 15 sentyabrda bolşevik-daşnak birləşmələrindən Bakının azad olunması şüarı altında mahiyyətə Qarabağın işğaldan azad olunmasına bir işarədir. Əlbət bu hadisənin fonunda regionda çox ciddi proseslər baş verir. Məsələn, Ankara-Moksva müttəfiqliyi son 600 ildə heç vaxt indiki səviyyəyə çatmayıb. Belə bir düzəndə Prezident İlham Əliyev Vladimir Putini öz ölkəsində salamlayır və regionun gələcəyi ilə bağlı iki güclü liderin qərarları bağlı qapılar arxasında müzakirə edilir.

Ermənistanı regional orbitə qaytarmaq üçün Azərbaycan ordusunun dəyənək obrazına hər iki paytaxtın-Moskva və Bakının ehtiyacı yoxdur. Ona görə ki, Gümrü hərbi bazası və erməni sərhədlərini qoruyan rus hərbi birləşmələri istənilən vaxt Paşinyanı göylərdən yerə endirə bilər. Paşinyan Qərblə siyasi və maliyyə ittifaqı qurub, gəlib ruslarla hərbi ittifaq bağlayıb özünü Nelson Mandela kimi aparması siyasi Don Kixotluqdan başqa bir şey deyil.

- Azərbaycan tərəfi sülh prosesinə sadiq qaldığını dəfələrlə bəyan edib. Amma Ermənistanın yeni hakimiyyəti Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı ziddiyyətli fikirlər səsləndirir. Bu prosesləri necə də-

yərləndirirsiniz?

- Son illər ordu dövlət siyasətinin önünə çıxıb. 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra böyük fasilələ keçən Qarabağ danışıqları Ermənistanın inqilabın nəticəsi ilə faktiki olaraq, iflasa uğrayıb. Əslində hadisələrin belə gedişi rəsmi Bakının maraqlarının xeyrinə işləyir. İndi Paşinyan hələ də küçə üsyanının təsiri altında özü də bilmədən danışıqlar prosesini boykot eləmək, ənənəvi müstəvini sındırmaq və regionu əldə saxlayan kənar oyunçuların konfliktli monopoliyada tutmasına böyük zərbə vurub.

Kiminsə şübhəsi yoxdur ki, 1-ci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini dəyişdirmək üçün 1990-cı illərin ortalarında formalaşan formatın səmərəsizliyi maksimum 10 ildən sonra tam sübuta yetirilmişdi və onu ləğv etməkdən, yeniləməkdən ötrü mütləq İrəvanda səhra komandirlərinin hakimiyyətinə son qoyulmalıydı.

İndi Prezident İlham Əliyev bütün regional dövlətlərlə yaxşı siyasi-hərbi əlaqələr quraraq, tarixdə heç vaxt olmayacaq dərəcədə uğurlu bir uzlaşma platformasını formalaşdırmağa nail olub. Təsəvvürə gətirərsiniz- İran, Türkiyə, Rusiya ilə əlaqələrimiz, o cümlədən, həmin dövlətlərin arasındakı ittifaqlar son 30 ildə heç vaxt indiki qədər yaxşı olmayıb.

Ona görə də cənab İlham Əliyev ATƏT Baş katibi Tomas Qremingerlə görüşdə İrəvana xəbərdarlıq edərək, faktiki olaraq müharibəyə gerçək hazırlıqlarını qətiyyətlə gizlətmədi və Bakıda böyük milli coşquya səbəb olan, əsil səfərbərlik hadisəsinə çevrilən 15 sentyabrda keçirilən hərbi paradın da hədəfi təkə tarixə ehtiram deyildi, eləcə də dünyaya verilən aydın bir mesajın təntənəsiydi.

Oradan çıxan nəticələrin hamısını bölgədə marağı olan mərkəzlərin yaxşı dəyərləndirməyə imkanları var, ən başlıcası, dediyimiz kimi, Paşinyan siyasi vasitəçilərdən imtina edərək prosesini orduların üzərinə keçirib və son aylar ərzində nümayiş edilən əzələ gücü sübut edir ki, Azərbaycanın arzulu da elə budur. Axı sənərdəki qüvvələr nisbətini indi müqayisə edəndə savaşın nə ilə yekunlaşacağını təxmin etmək o qədər də çətin olmur.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanın daxili siyasi böhran şəraitində bütün antipaşinyançıların birləşərək yeni hökuməti yıxmaq istəməsində Qarabağ faktoruna əl atma biləcəklərini çox ustalıqla nəzərə alır. Diplomatik, siyasi və hərbi şərtlər Azərbaycan liderinin istədiyi səmt üzrə inkişaf edir. MDB Dövlət Başçıları Şurasının Düşənbədə keçirilən sammitində Paşinyanın mövqeyində geriçəkilmə müşahidə edildi. Fikrimcə, o, artıq gerçəklikləri anlamağa başlayır.

- Zahid müəllim, sizcə, Düşənbə görüşündən sonra Ermənistanın daxili gərginliyin artması təsdiqlənirmi?

- Məsələnin önəmli tərəfi ondan ibarətdir ki, ATƏT-in Minsk qrupu formatında proses əslində Serj Sarkisyan hakimiyyətdə olarkən iflasa uğramışdı. Bu pauza hələ də davam edir və mənafelemiz baxımından təhlükəli deyil. Əgər Ermənistan Minsk qrupu həmsədrləri arasındakı ziddiyyətlərdən faydalanmaq imkanını itirirsə və məsələ yalnız silahlı qüvvələrin üzərinə keçirsə, o müstəvidə də ordumuzun imkanları qat-qat böyükdür. Bu mənada son aylar proses Azərbaycanın dominantlığı şəraitində keçir. Yeni Paşinyan onu hesablaya bilir ki, erməni anasının, atasının evinə Qarabağdan cəsəd gəlsə, bu, Azərbaycana psixoloji üstünlük qazandırır. O zaman bütün insanlar köhnə iqtidarın üzərinə yeriyirdi. Axı, indi özlərinin nəzərində demokratik, birbaşa xalqa bağlı qüvvə bu itkiləri necə cavablandıracaq? Bu səbəbdən Ermənistanın hazırkı durumunda vəziyyətin bir qədər də dramatikləşməsi yalnız Düşənbə danışıqları ilə deyil, ümumilikdə Azərbaycanın mövqeyi ilə xeyli dərəcədə əlaqədardır. Bu da ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Ermənistanın siyasi meydanını, manevr müstəvisini daraldır.

Məsələnin ən önəmli tərəfi isə ondan ibarətdir ki, bu gün hər kəs

Cənubi Qafqazda siyasi tonu, əsas ahəngdarlığı, şərtləri məhz Azərbaycanın müəyyənləşdirdiyini dərk edir. Geosiyasət, iqtisadiyyat və bölgənin təhlükəsizliyi məsələsində də bu belədir. Tarix boyunca bir dövlət kimi bölgədə Azərbaycanın rolu nə vaxt aşağı salınıbsa, onda bu məkanda sabitliyi təmin etmək mümkün olmayıb. Azərbaycanın imkanlarının irəlidə olması hamının mənafehinə xidmət edir. Hesab edirəm ki, hazırda Ermənistanın siyasi gərginliyin ötürülməsi üçün yalnız Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqe tutmaqla iş bitməyəcək. O cümlədən erməni xalqı bəlkə də bu seçimdə bütövlükdə Azərbaycan, türk dünyası və bölgə dövlətləri ilə münasibətləri gündəmə gətirməlidir. Seçkilər üçün hansı platforma cazibəli olacaq? 1990-cı ildən bu yana onlar bizimlə düşmənciliyi siyasi xalqazancına çeviriblər. İndi nəyin üzərinə qərar tutacaqlar? Bütün bu məsələləri yaxın zamanlarda görəcəyik. Hər halda Levon Ter-Petrosyanın siyasi tələbəsi və onun yanında yer alan şəxs olaraq Paşinyan dərk etməlidir ki, o, müharibəni təşviq etdikcə sərkisyanlaşacaq və ölkəsi üçün heç bir demokratik rifah vəd edən addımları reallığa çevrilməyəcək.

Qəterli nazir: "Neftin qiymətindəki bahalaşma psixoloji faktorlar və geosiyasi dəyişikliklərdən qaynaqlanır"

Neftin qiymətindəki yüksəliş psixoloji faktorlar və geosiyasi dəyişikliklərdən qaynaqlanır. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə "Qatar News Agency"yə müsahibəsində Qəterin energetika və sənaye naziri Mohammed bin Saleh Al-Sada deyib. O bildirib ki, hazırda bazarda tələb-təklif tarazlığı mövcuddur.

"Neft istehsalının azaldılmasına dair sazişi imzalayan Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatına (OPEC) üzv ölkələr və bəzi qeyri-OPEC neft istehsalçıları bazarda tələb-təklif tarazlığını təmin etmək üçün inkişafı izləyir. Neft bazarında bir çox hadisə baş verir. Bunlar, neft tədarükü, neftə olan tələbatın artması ilə yaşanan geosiyasi proseslərdir. Bütün bunlar OPEC-in noyabr ayındakı toplantısında nəzərdən keçiriləcək. Neft istehsalının artırılması və ya azaldılmasına dair qərar bazardakı yeni inkişaf, OPEC-in həyata keçirdiyi analizlər əsas götürülərək veriləcək", - deyərək əlavə edib.

Avtomobillərdən oğurluq etməkdə şübhəli bilinən şəxslər saxlanılıblar

Avtomobillərdən oğurluq etməkdə şübhəli bilinən şəxslər polis əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat tədbirləri nəticəsində saxlanılıblar.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Qarabağ Rayon Polis İdarəsinin 10-cu polis bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində H.Mənsimovun "Mercedes" markalı avtomobilindən 2500 manatını oğurlamaqda şübhəli bilinən Samux rayon sakini Mirhəşim Seyidov saxlanılıb.

Şəmkir Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən oktyabrın 3-də rayon sakini A.Salmanovun "Nissan" markalı avtomobilindən 45 manatını və mobil telefonunu oğurlamaqda şübhəli bilinən şəhər sakini Elməddin Əmiraslanov yaxalanıb. Faktlarla bağlı araşdırma aparılır.

9 oktyabr 2018-ci il

Kosmik texnologiyalar sahəsində fəaliyyət göstərən təşkilatlar arasında əməkdaşlıq genişlənilir

Dünən "Kosmik Hava və Qlobal Naviqasiya Peyk Sistemləri" üzrə beynəlxalq məktəb işə başlayıb. Tədbir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun (EIF), AMEA Nəsirəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının, eləcə də, BMT-nin Vyanadakı Kosmik Məsələlər üzrə İdarəsinin nəzdində Qlobal Naviqasiya Peyk Sistemləri üzrə Beynəlxalq Komitəsinin, Elm üzrə Beynəlxalq Şuranın nəzdində Günəş-Yer Əlaqələrinin Fizikası üzrə Beynəlxalq Elmi Komitənin, Beynəlxalq "Kosmik Hava Təşəbbüsü" Proqramı, "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (ASC) və Milli Aviasiya Akademiyasının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilir.

Oktyabrın 13-dək davam edəcək tədbirin məqsədi kosmik texnologiyalar sahəsində fəaliyyət göstərən təşkilatlar arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və kadr hazırlığının təkmilləşdirilməsidir.

Tədbirdə çıxış edən EIF-nin icraçı direktoru Elçin Babayev ölkəmizdə kosmik sənaye sektorunda aparılan islahatlar, həyata keçirilən milli və regional layihələr, bu sahənin inkişafı istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat verib. Beynəlxalq məktəbin təşkilinin əhəmiyyətindən danışan E.Babayev bildirib ki, Avropa, Asiya və Afrika ölkələrindən olan gənc alim və doktorantlar burada Kosmik Hava və Qlobal Peyk Naviqasiya Sistemləri üzrə elmi və təcrübə biliklərini artıracaq, nailiyyətlərini geniş ictimaiyyətə təqdim edəcək və birgə fikir mübadiləsi aparacaqlar. O, məktəbin iştirakçılarının elmi komitə tərəfindən müsabiqə yolu ilə seçildiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycanın dünyanı kosmik sənaye sahəsində böyük təcrübəyə malik aparıcı şirkətləri ilə sıx əməkdaşlıq etdiyini deyən E.Babayev bu cür məktəblərin təşkilinin beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və yüksək ixtisaslı peşəkar kadr potensialının möhkəmləndirilməsi baxımından faydalı olduğunu bildirib.

Sonra çıxış edən AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə azərbaycanlı alimlərin kosmik sahədə dünya elminə verdiyi töhfələrdən danışdı. Ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişafına, yüksək texnologiyaların tətbiqinə xüsusi diqqət yetirildiyini deyən alim Bakıda yeni fəaliyyətə başlayan "Kosmik Hava və Qlobal Naviqasiya Peyk Sistemləri" üzrə beynəlxalq məktəbin gənc alimlərin elmi potensialının gücləndirilməsinə xidmət edəcəyinə əminliyini bildirdi. AMEA rəhbəri qeyd edib ki, kosmik sənayenin yaradılması və telekommunikasiya

peyklərinin orbitə çıxarılması ilk növbədə, informasiya mübadiləsinin xarici ölkələrdən asılılığının aradan qaldırılması və informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsində həlledici rol oynayır.

A.Əlizadə bildirib ki, Azərbaycanın kosmik uğurlarında Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən 1974-cü ildə akademiyanın tərkibində yaradılmış Azərbaycan Milli Aerokosmik Agentliyi ilə yanaşı, AMEA-nın elmi-tədqiqat institutlarının, rəsədxanalarının da böyük payı vardır.

Ölkə Prezidenti Cənab İlham Əliyevin - "Bu gün Azərbaycan telekommunikasiya sahəsində xarici tərəfdaşlardan asılılığını tam aradan qaldırıb. Eyni zamanda, Azərbaycanın kosmik sənayesinin inkişafı kadr hazırlığı üçün önəmli rol oynayır" - sözlərini xatırladan alim ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişafının bundan sonra daha da sürətlənəcəyinə inamını ifadə edib.

AMEA ilə "Azərkosmos" ASC arasındakı mövcud əlaqələrdən də danışan akademik A.Əlizadə bu təşkilatın akademiyanın institut və təşkilatları ilə birgə elmi tədqiqatlarda iştirak etdiyini bildirdi. Qeyd edib ki, kosmik tədqiqatların inkişafı, bu sahədə əldə olunan nailiyyətlər müvafiq sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın yüksələn xəttlə inkişafına zəmin yaradacaq.

Daha sonra NASA-nın Qodard Kosmik Uçuş Mərkəzinin aparıcı alimi, Elm üzrə Beynəlxalq Şuranın nəzdində Günəş-Yer Əlaqələrinin Fizikası üzrə Beynəlxalq Elmi Komitənin prezidenti və Beynəlxalq Kosmik Hava Təşəbbüsü Proqramının icraçı direktoru Nat Qopalsvami, ABŞ-in Merilənd Universitetinin fəxri professoru, akademik Roald Saqdeyev çıxış edərək, beynəlxalq aləmdə kosmik tədqiqatlar üzrə tanınmış ekspertlərin Bakıya toplaşmasının Azərbaycanda bu sahənin tərəqqisi üçün geniş imkanlar açacağına əminliklərini ifadə ediblər.

Beynəlxalq məktəbin işində NASA, Boston Kolleci, Boulder Atmosfer Tədqiqatları Milli Mərkəzi, Amerika Katolik Universiteti, Massaçusets Texnologiya İnstitutunun Haystak Rəsədxanası, Avstriya, İtaliya, Fransa, Xorvatiya, Rusiya, İngiltərə, Avropa Komissiyası, həmçinin, Azərbaycanın elm və təhsil qurumlarından olan tanınmış alim və mütəxəssislərin çıxışları nəzərdə tutulub.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Erməni analitiki: "Yeni bütələr sabah mənfur avtoritarlara çevriləcəklər"

Ölkə KİV-ləri investorların öz fikirlərindən döndüklərini yazırlar

Ermənistanda səngimək bilməyən böhranlı siyasət faktoru artıq yeni hakimiyyəti müdafiə edən erməni KİV-lərində də tənqid olunmaqdadır. "İnqilabi dəyərlərin" məhvə təhlükəsi barədə yazan siyasi təhlilçilər bir sıra aspektlərdən çıxışlar edərək, ölkədəki vəziyyətin davamlı hal alacağı proqnozları ilə çıxış edir, baş verənlər Ukrayna inqilabının fəsadları ilə eyniləşdirirlər. Xüsusilə, çökmüş erməni iqtisadiyyatının yenidən dirçəldilməsi üçün investorların, hələ də tərəddüddə qalmalarının günahları da, Nikol Paşinyan hakimiyyətinin üzərinə qoyulur. Yeni hökumət rəsmilərinin bir-birinin ardınca köhnə sistemlə bağlı təhdid xarakterli bəyanatları əsas gətirilir və iddia olunur ki, investorlar bu səbəbdən, Ermənistanda xaos vəziyyətin yaranmasından ehtiyat edərək, öz fikirlərindən geri dönməyə başlayırlar.

qarşı deyil, məhz Ermənistanın inkişaf perspektivinə qarşıdır, halbuki xarici investorlar daha öncə də, köhnə sistemi dəstəkləyənlərə qarşı səslənmiş "asfalta yaxacağın" təhdidindən sonra, hələ indi-indi özlərinə gəlməyə başlayıblar: "İndi də onlar zibil konteynerləri barədə eşidirlər və Ermənistan dərhal xaoslu Ukrayna ilə assosiasiya olunur. Hansı ki, orada şəxsi mülkiyyət hüququ mühafizə olunmur və bu dəfə inqilab melodiyaları altında yeni korrupsiya sistemi formalaşdırılır".

"Yeni bütələr sabah mənfur avtoritarlara çevriləcəklər"

Erməni müəllif iddia edir ki, əgər qarşıdan gələn parlament seçkiləri inqilab nailiyyətlərinin kapitalaşdırılması deyil, monopoliyalaşdırılması məsələsini həll edəcəksə, onda Ermənistan, həqiqətən də davamlı, inqilablar bataqlığından çıxma bilməyəcək: "Ermənistanda siyasi məhsul əmələ gəlməyəcək, bu işə, belə deməyə əsas verir ki, inqilab amili düşüncələrimizin dərinliklərinə daxil olmadan, yalnız mitinq və şüarlarla məhdudlaşdırılacaq. Bizim düşüncəmizdə əks-inqilab oturub, əks-halda, Robert Koçaryan və Serj Sarkisyan mövzusu çoxdan bağlanmalı idi".

Müəllif sonda qeyd edib: "İnqilabdan sonra biz yeni dəyərləri təbliğ etmirik, yeni bütələr isə sabah mənfur avtoritarlara çevriləcəklər".

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Ermənistanın aparıcı televiziya kanallarından birinin sahibi saxlanılıb

Xüsusi istintaq xidməti Ermənistanın ən böyük telekanallarından birinin - ikinci İctimai Televiziyanın sahibi Samvel Mayrapetyanı saxlayıb. AZƏRTAC TASS informasiya agentliyinə istinadla xəbər verir ki, qurumun mətbuat xidməti həbsin təfərrüatları barədə məlumat verməyib. Mayrapetyanın vəkili də təhqiqat sirrini əsas götürərək biznesmenin saxlanılma səbəblərini açıqlamaqdan yayınmış. Ermənistanın ən nüfuzlu biznesmenlərindən biri olan Samvel Mayrapetyan avtomobil salonlarına, tikinti kompaniyalarına və restoranlara malikdir. Bundan başqa o, 2008-ci ildə konstitusiyaya quruluşunu dəyişməkdə ittiham edilən sabiq prezident Robert Koçaryana yaxın fiqurlardan biridir.

"Rusiya Qarabağ münaqişəsinə dair sülh sazişləri hazırlanmasında münaqişə tərəflərinə kömək etmək üçün əlindən gələni etməyə çalışır"

"Yalnız bir realist perspektiv var - Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla, danışıqlar yolu ilə nizamlanması. Azərbaycan və erməni xalqlarının təhlükəsizliyinə, regionda sabitliyə və inkişafa həyati maraq danışıqlar prosesinin əsasını və siyasi hərəkətverici qüvvəsini təşkil edir. Rusiya bunu hər vasitə ilə dəstəkləyir".

Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Qriqori Karasin bu sözləri "İzvestiya" qəzetinə müsahibəsində söyləyib. AZƏRTAC xəbər verir ki, nazir müavinin sözlərinə görə, Rusiya ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrindən biri kimi bu "üçlüyün" digər üzvləri - Fransa və ABŞ ilə sıx əlaqəli şəkildə işləyir. Q.Karasin deyib: "Biz həmsədrlərin ümumi fəaliyyət xətti məcrasında, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair qəbul edilmiş qərarlar çərçivəsində sülh sazişləri hazırlanmasında münaqişə tərəflərinə kömək etmək üçün öz tərəfimizdən elimizdən gələni etməyə çalışırıq". O vurğulayıb ki, Rusiyanın bu mövqeyi Rusiya Federasiyasının Xarici Siyasət Konsepsiyasında təsbit edilib. Bu mövqə dəyişməz qalır və bu yaxınlarda Vladimir Putinin hər iki ölkənin liderləri ilə görüşlərində bir daha təsdiq edilib.

“Milli Şura” təmsilçisi, hazırda İngiltərədə yaşayan “hüquq müdafiəçisi” Qurban Məmmədovun, xüsusilə, bu qurumun passivliyini və fəaliyyətsizliyini, o cümlədən, uğursuzluqlarını etiraf etməsi, onun bir sıra şəxsləri agent adlandırması, hakimiyyətə işləməkdə suçlaması onun təhqir olunması ilə nəticəsini tapıb. Feysbuk sosial şəbəkəsi vasitəsilə ittihamlarını irəli sürən Q.Məmmədov “Milli Şura”nın koordinasiya mərkəzinin üzvləri Gültəkin Hacıbəyli və Eldəniz Quliyev, o cümlədən, AXCP sədri Əli Kərimlinin “söyüş qrupu” tərəfindən hücumlara, eyni zamanda təhqirlərə məruz qalıb. Hətta bu günlərdə onun adıçəkilən qurumdan çıxarılacağı ilə bağlı rəhbərlikdə müzakirələrin başlanıldığı barədə də xəbərlər var.

İstədiyiniz TV kanalında debat (adını nə qoyursunuz qoyun) təşkil edin, mən razıyam. O ki qaldı Vidadi İsgəndərli ilə debata, bunu da siz istədiyiniz TV kanalında təşkil edin, mən hazırım. Sevinc Osmanqızı ilə danışın, bu debatları təşkil etsin. Məmnuniyyətlə gözləyirəm. Gültəkin xanım, bir də bilmək istərdim: “Bu qədər böhtan, şər və qarayaxmadan sonra?”- deyəndə, nəyi nəzərdə tutursunuz? Mən sizə hansı böhtanı atmışam, necə şərləmişəm sizi? Deyəsən, siz mənim verilişimin əsl mahiyyət və məramını tuta bilməmişsiniz. Bəli, bir az kəskin ifadələr işlətməmişəm, cəmiyyəti oyatmaq üçün, ancaq əsla sizə böhtan, şər atmaq fikrim olmayıb...”

Eldəniz Quliyev: “Qurban Məmmədov, sadəcə,

dan utanmağa çağırırlar.

“Eldəniz Quliyev haqqımda təhqiramiz yazılar paylaşılıb və bəzi AXCP üzvləri əleyhimə total təbliğat və söyüş kampaniyasına rəvac veriblər”

Bütün bunlara Q.Məmmədov sosial şəbəkə profilində cavab verib: “Azərbaycan azadlığı” kanalında “Milli Şura”nın üzvü G.Hacıbəylinin təmsalında xalqın müxalifətə inanmamasının, müxalif qüvvələrə etibar etməməsinin səbəbləri barədə yayımladığım verilişdən sonra Gültəkin xanım və “Milli Şura” üzvü

Hüquq müdafiəçisinin “Milli Şura” ilə yolları ayrılır - səbəbləri var

Qeyd edək ki, Q.Məmmədovun rəhbərlik etdiyi “Azərbaycan azadlığı” internet kanalı, uzun müddətdir ki, “Milli Şura”nın təbliğatı ilə məşğuldur. Lakin son vaxtlar həmin kanal təbliğata son qoyaraq, qurum daxilində baş verən ziddiyyətləri, eləcə də, uğursuzluqların səbəbləri barədə informasiyalar yayır. O cümlədən, sosial şəbəkə vasitəsi ilə də fikirlərini ictimailəşdirən Q.Məmmədovun statuslarına verilən cavablardan da, aydın görünür ki, artıq onun “Milli Şura” ilə yolları ayrılır. Bu baxımdan, “hüquq müdafiəçisi” təmsil olunduğu quruma son zərbəsini vurmaq üçün onun iradlarına və ittihamlarına qarşı çıxanları debata çağırır. Eyni zamanda, o debatda “Milli Şura”nın sədri Cəmil Həsənlini, AXCP sədri Ə.Kərimlini, eləcə də, G.Hacıbəyli ilə E.Quliyevi görmək istədiyini də bildirir.

Gültəkin Hacıbəyli: “Bu qədər böhtan, şər və qarayaxmadan sonra?!”

Nə qədər maraqlı görünərsə də, G.Hacıbəyli Q.Məmmədovla debata qatılmaqdan imtina edən fikirlərlə çıxış edib və bildirib ki, qarşı tərəf “Milli Şura”ya və onun təmsilçilərinə şər-böhtan atır və qarayaxma kampaniyası aparır. Ona görə də, debata qatılmayacağına bildirib. “Bu qədər böhtan, şər və qarayaxmadan sonra?!” Sual edən Hacıbəyli, bununla yanaşı, Q.Məmmədovla debata qatılma qərarini qaydasını da anlatmağa çalışıb. Sİ-TAT: “Birincisi, elə debat olmur. Debat iki tərəf arasında neytral yerdə və neytral moderatorun iştirakı ilə keçirilir. Sizin kanalda,

sizin həm ifrat qərəzli tərəf, həm də moderator olduğunuz, özünüz suallar verib qarşı tərəfə hücum keçdiyiniz format dünya jurnalistika tarixində yenilikdir. Nə istəyirsiniz adına deyin, ancaq debat deməyin!”

“O ki qaldı Vidadi İsgəndərli ilə debata, bunu da siz istədiyiniz TV kanalında təşkil edin, mən hazırım”

G.Hacıbəyli, eyni zamanda, Q.Məmmədovu onları debata çağırmaqdan, Vidadi İsgəndərlinin onu debata çağırıldığını və “hüquq müdafiəçisi”nin həmin debata qatılmasını xatırladı. “Bu formata debat demək auditoriyanın bilgisizliyindən istifadə edib onu aşağılamaqdır. İkincisi, sizi görə ki, Vidadi İsgəndərli israrla debata çağırır”, deyərək “Milli Şura”nın koordinasiya mərkəzinin üzvü bildirir.

Söz yox ki, Q.Məmmədov da G.Hacıbəylinin dediklərini cavabsız buraxmayıb və G.Hacıbəyliyə belə cavab verib: “Hörmətli Gültəkin xanım, iradlarınızı qəbul edirəm.

Radikal düşərgədə agent axtarışı

Qurban Məmmədovdan təmsil olunduğu “Milli Şura”ya ismarıç: “Gözləyin!”

naxoşdur-əskiklik kompleksi ilə yaşayan xəstə təxəyyülü zavallı bir adam...”

Əslində isə, Q.Məmmədov G.Hacıbəylini dolay yolla siyasi əqidəsizlikdə günahlandırır və müxalifətə qoşulduqdan sonra hələ də, bu düşərgəyə inteqrasiya oluna bilmədiyinə eyham vurub: “Mən hakimiyyətdən qopanların müxalifətə inteqrasiya üsullarından, mitinqin təşkilatçılığında problemlərdən danışmışam. Siz bu debatları təşkil edin, öz mövqeyimi sizə üz bəz təməşəçilərin gözü qabağında izah edərdim. Siz sübut etsəniz ki, mən sizə şər-böhtan atmışam, sizdən üzr istəməyə hazırım, Gültəkin xanım”. Bu arada, “Milli Şura”da “harada aş, orada baş” statusunu qazanmış Eldəniz Quliyev Q.Məmmədov-G.Hacıbəyli polemikasına müdaxilə edərək, birincini daha ağır şəkildə təhqir edib və “xəstə” adlandırır. Sİ-TAT: “Birincisi, bu deyə bilərəm ki, Qurban Məmmədov nə artistdir, nə də deli. Dədə Qorquddan çox, Yalınçıq və Məşədi İbadan çox, onun hambalıdır. Əslində isə, sadəcə, naxoşdur-əskiklik kompleksi ilə yaşayan xəstə təxəyyülü zavallı bir adam...”

Allah şəfa versin!”

Lakin Eldəniz Quliyevin ittihamları bununla da başa çatmayıb. O, sosial şəbəkə vasitəsilə, demək olar ki, ard-arda öz təhqirlərini Q.Məmmədova tərəf tuşlayıb. O, qarşı tərəfin bostanına daş atıb və bunu bir “xatırlatma” ilə edib. O cümlədən, statusuna rəy yazanları söyüş söyməyə təhrik edən P.S. də qoyub. Lakin söyüş söynlrlə yanaşı, E.Quliyevin statusunu pisləyənlər də olub ki, onlar “Milli Şura” üzvünü yaşından-başın-

Eldəniz Quliyev haqqımda təhqiramiz yazılar paylaşılıb və bəzi AXCP üzvləri əleyhimə total təbliğat və söyüş kampaniyasına rəvac veriblər. Uğur olsun!”

“Mən nə “Milli Şura”nı, nə də Gültəkin xanımı agent adlandırmışam”, deyərək davam edən hüquq müdafiəçisi qarşı tərəfin nəyə görə özlərindən şübhələndiklərini bilmədiyini deyib, xüsusilə, Ə.Kərimlinin söyüş qrupu saxladığını və bu məsələdə pərgar olduğunu bildirib: “Adamlar niyə özlərindən belə şübhələniliblər, anlamıram. Mən, sadəcə, xalqın müxalifətə inanmamasının səbəbləri barədə öz fikirlərimi bildirmişəm. Fikirlərim səhv də ola bilər. Ancaq heç kimi agentlikdə ittiham etməmişəm və təhqir etməmişəm. Tənqid etmişəm, yol göstərmişəm. Əgər bu söyüş və təhqir yarışdırsa, burada, təbii ki, AXCP liderdir, bunu bəri başdan etiraf edirəm”.

Qurban Məmmədov 3 gün vaxt verib, 5 nəfərin mövqeyini gözləyir?

Beləliklə, G.Hacıbəylinin, xüsusilə, E.Quliyevin haqqında yazdıqlarına, hələlik, cavab verməyəcəyini, eləcə də, üç gün “Milli Şura” üzvlərindən 5 nəfərin - Ə.Kərimlinin, V.İsgəndərlinin, Fuad Ağayevin, Namizəd Səfərovun və İbrahim İbrahimlinin bu barədə öz mövqelərini açıqlamalarını gözləyəcəyini bildirən Q.Məmmədov çox yəqin ki, bu quruma qarşı daha ağır ittihamları və faktları ifşa edəcək. Hər halda, havalar soyuyar-soyuzmaz, radikal düşərgədəki münasibətlərin də soyuqluğu artıq üzə çıxmağa başlayıb. Görünür, bu amili nəzərə götürən hüquq müdafiəçisi başda AXCP sədri Ə.Kərimli olmaqla, bütün “Milli Şura” üzvlərini “İnternet TV-nin efirində canlı debatlarla dəvət edəcəyini bildirir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Latviya Seyminə azərbaycanlı deputat seçilib

Latviya Seyminə keçirilən seçkilərdə azərbaycanlı Roman Naudinş (İbrahimov) yenidən deputat seçilib. “Hər şey Latviya üçün” partiyasının üzvü olan R.Naudinş Latviya da anadan olsa da əslən azərbaycanlıdır. O, daha əvvəl Latviyanın ətraf mühitin mühafizəsi və regional inkişaf naziri işləyib.

Doqquz ay ərzində su bioresurslarına ziyan vuran 102 nəfər cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib

Doqquz ay ərzində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Su Hövzələrində Bioloji Resursların Artırılması və Mühafizəsi Departamenti tərəfindən 177 qanun pozuntusu aşkarlanıb, 102 nəfər inzibati və cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib. Aşkar olunan qanun pozuntularına görə 100 protokol və 80 akt tertib olunub, 80 iş cinayət xarakterli olduğuna görə hüquq mühafizə orqanlarına göndərilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a nazirliyin su hövzələrində bioresursların artırılması sektorunun müdiri Fəridə Ələkbərova məlumat verib. Sektor müdiri bildirib ki, qanunu pozanlardan 45 üzmə vasitəsi, 15 asma qayıq mühərriki, 721 qanunsuz ov aləti olan tor, 2930 qarmaq, 2562 müxtəlif növ balıq, 1103 su bioresursu olan qurbağa, 47 xərçəng və 1681 krevet götürülüb.

9 oktyabr 2018-ci il

“SMMM”də parçalanma - qurum “QKÇP”yə bənzədildi

İclasda ziddiyyətlər və qarşıdurmalar yaşanıb

“Siyasi Məhbusları Müdafiə Mərkəzi” adlı qurumun sonuncu “Avropa işi” toplantısı qalmaqalla nəticələndi. “Milli Şura”nın təmsilçilərindən ibarət olan qurumun üzvləri Oqtay Güllalıyev, Əlövsət Sadıqlı, Rövşən Əhmədli, Taleh Xasmməmədov, Hilal Məmmədov və başqaları keçirdikləri toplantının Eldəniz Quliyev tərəfindən facebook sosial şəbəkəsində ictimailəşdirilməsindən, eləcə də, informasiyalarında yalan sızdırmasından hiddətləniblər.

Xatırladaq ki, E.Quliyev guya həmin toplantıya Leyla Yunus və Arif Yunusun vatsap bağlantısı ilə qatıldığını, eləcə də, “Avropa işi”nin geri qaytarıldığını bildirdi və bu amil “SMMM”in digər təmsilçilərini qıcıqlandırdı.

Belə ki, Ə.Sadıqlı və başqaları, iddia ediblər ki, E.Quliyev “SMMM”in 06.10.2018-ci il tarixli toplantısı barədə facebook profilində məlumat paylaşmış və burada “SMMM”in “nüfuzuna” ciddi zərbə vuran əsassız informasiya (dezinformasiya) yaymışdır.

Bu arada, onu da qeyd etmək ki, qurumdaxili qarşıdurmalar, birinci dəfədir ki, baş vermiş və daha öncə də tərəflər arasında yaşanan qarşıdurmalar “siyasi məhbus” məsələsi üzərində deyil, maliyyə vəsaitləri əldə etmək uğrunda baş verir.

Əlövsət Sadıqlı: “Bu məlumatı yaymaq səlahiyyətiniz yox idi və yoxdur!”

“Əslində, heç istəməzdim, ancaq məsələ qeyri-düzgün istiqamətdə ictimailəşib, verəsi olduğu ziyanı artırıb və mən münasibət bildirməyə məcburam”, deyən Ə.Sadıqlı beləliklə, E.Quliyevə qarşı digər ittihamları da irəli sürüb bu məsələnin işıqlandırılmasının onların işlərinə ziyan vurduğunu bildirib. Həmin ifadələrin bəzilərini diqqətə çatdırırıq. SİTAT: “Öncə, Eldəniz bəyə xitabən bildirim ki, Eldəniz bəy, “SMMM” (dınaqlar bizimdir-red.) adından yaydığınız bu informasiyada gündəliyə daxil edilən məsələlər barədə məlumatınız doğrudur, baxmayaraq ki, koordinator olmadığınız üçün bu məlumatı yaymaq səlahiyyətiniz yox idi və yoxdur! Bunu qoyaq bir tərəfə, amma hansı məcburiyyətdənsə yaymaq zorundaydınızsa, gerek idi ki, heç olmasa, qəbul olunan qərarların hamısı barədə doğru olanı yazaydınız”.

Növbəti ittiham:

“Dezinformasiya yaymağınız “SMMM”də çatların yaranmasına səbəb oldu”

“Təəssüflə bildirirəm ki, “Avropa işi” ilə əlaqəli hissədə əsas olmayan informasiya (dezinformasiya) yaymışınız: bunu yolverilməz hesab edirəm və etirazımı bildirirəm!”, deyən yazan qu-

rum üzvü fikirlərini bu cür əsalandırıb: “Dezinformasiya ondan ibarətdir ki, guya “Avropa işi”nin etibarsız hesab edilməsi (geri qaytarılması ifadəsi ilə mötərizə müəllifindir-red.) qərarı qəbul etmişik. Bu doğru deyil və xüsusilə də, rəyinizdə mənim də iştirakımı qeyd edərək, bunu yazmağınız qəti etirazımı bildirirəm!”

Rəyinizdə yazırsınız ki, “Qərarın qəbulunda Elşən Həsənov, Taleh Xasmməmədov, Hilal Məmmədov, Əlövsət Əhmədov Sadıqlı, Oqtay Güllalıyev, Eldəniz Quliyev, Zəfər Əhmədov, Leyla Yunus (vatsapla), eləcə də digərləri (Hacı Rövşən Əhmədli ötən iclasda mövqeyini aydın şəkildə bildirmişdi) iştirak ediblər.”

Nəticədə, E.Quliyevin “SMMM”də çatlar yaratmasını da iddia edən Ə.Sadıqlı onu dolayısı ilə hakimiyyətə işləməkdə günahlandırır: “Eldəniz bəy, “Avropa işi”nin geri qaytarılması barədə səsvermə keçirilmədiyi halda, sizin belə bir dezinformasiya yaymanız qəbul edilən deyil və artıq “SMMM”də çatların yaranmasına səbəb oldu və belə bir durumun kimlərin mənafehinə uyğun olduğu heç birimizə sirr deyil! Odur ki, məsləhət görürdüm ki, nə qədər ki gec deyil, doğru olanı etiraf edin, “SMMM”in nüfuzunu şübhə altına alan mövqedən çəkinin...”

İfşa: “Leyla Yunus o toplantıda nə vatsapla, nə də hər hansı vasitə ilə əlaqə saxlamayıb...Sizi bu yalan-dolan labirintinə düşməyə vadar edən səbəb nədir - izah

edərmisiniz?”

O cümlədən, L.Yunusun o toplantıya nə vatsapla nə də hər hansı vasitə ilə əlaqə saxlamadığını da xatırladan Ə.Sadıqlı E.Quliyevin yalan danışdığını ona sübut edib: “Beləliklə, L.Yunus o toplantıda nə vatsapla, nə də hər hansı vasitə ilə əlaqə saxlamayıb. Həmçinin, “Hacı Rövşən Əhmədli ötən iclasda mövqeyini aydın şəkildə bildirmişdi” nə deməkdir və hətta Rövşən bəy haqqında yürütdüyünüz fikir doğru olsa belə, halbuki əmin deyiləm, 06.10.2018-ci il tarixli toplantıya bunun nə aidiyyəti var? Bunu anlamaq çətin...Və ya Elşən Həsənov toplantının əvvəlində bildirdi ki, guya ki, L.Yunus onun adından fikir bildirmək və səs vermək hüququnu E.Həsənova verib - baxmayaraq ki, heç bir yerdə belə bir hüquqı norma yoxdur, amma siz də iddia edirsiniz ki, L.Yunusla WhatsApp əlaqəsi yaradılıb: sizi bu yalan-dolan labirintinə düşməyə vadar edən səbəb nədir, izah edərmisiniz?”

“SMMM”də qruplaşma faktoru...

Ə.Sadıqlı E.Quliyevi özünü zorla cəmiyyətə sırımaqda, “ağsaqqal” kimi təqdim etməkdə, eləcə də, “SMMM” üzvlərinin başibələ iclasın onun tərəfindən aparılması “xahişi” etmələrinin də yalan olduğunu bildirdi. O cümlədən, E.Quliyevin qurumdaxili qruplaşma yaratmaqda fəaliyyət göstərdiyini deyib. SİTAT: “Toplantının başlanma anında “Yoldaşlar məsləhət bildirdilər ki, hamıdan yaşlı olduğum üçün bu iclası mən aparım” demənilir və iclası aparmağa cəhd etməmiş əvvəlcədən qruplaşma yaratdığınızdan açıq-aydın xəbər verirdi və bir növ 1991-ci il avqustun 19-da SSRİ-nin vitse-prezidenti Yanayevin rəhbərliyi altında Dövlət Fövqəladə Vəziyyət Komitəsi (“QKÇP”) yaradılmasına bənzədi - xəbəriniz olsun... Üstəlik, masanın başındakı yeri axıradək tərk etməmiş... Məgər toplantıları təyin etmək, aparmaq və “SMMM”in sözcüsü səlahiyyəti verilmiş koordinator Oqtay Güllalıyev toplantıda yox idi ki, kiminsə başqasının toplantını aparmasına ehtiyac yaranmış? Bunu etik sayırsınız və bu cəhd nə ilə (və ya hansı öhdəliklə) bağlı idi - bunu da izah etsəydiniz, məmnun olardım?!... Ən əsas və sonuncusu. Statusunuzda iddia edirsiniz ki, guya toplantıda “Avropa işi” hesabının geri qaytarılması barədə qərar qəbul edilib. Həm də bunu elə təqdim edirsiniz ki, guya, hesabat etibarsız hesab edilib və yenidən işlənməsi nəzərdə tutulur (?). Bu barədə heç bir səsvermə keçirilmədiyi halda, bu ağ yalanı özünü necə rəva bildiniz? Çox təəssüf..!”

Beləliklə, baş verən qarşıdurmadan da aydın görünür ki, “SMMM” adlı təşkilat, əslində, şəxsi mənfəət qazanmağa yönəlmiş və “siyasi məhbus” adı altında oynanılan siyasi qumarxanadan başqa bir şey deyil və cərəyan edən hadisələr də, məhz həmin faktorun kifayət qədər sübut etməkdədir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Qaraçuxurda keçmiş həyat yoldaşını qətlə yetirən şəxs tutulub

Qaraçuxurda keçmiş həyat yoldaşını qətlə yetirən şəxs tutulub. DİN-dən SİA-ya verilən məlumata görə, oktyabrın 6-da Suraxanı rayonunun Qaraçuxur qəsəbəsində Bakı şəhər sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Xosrov Məmmədov münafiqə zəminində keçmiş arvadı Əfsanə Məmmədovanı bıçaqla qətlə yetirib. X.Məmmədov könüllü 32-ci Polis Bölməsinə gələrək istintaqa təslim olub.

35 cinayət hadisəsi “isti izlər”lə açılıb

Son iki gündə daxili işlər orqanlarında qeydə alınan cinayət faktları və hadisələr haqqında statistik məlumatlar açıqlanıb. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, oktyabrın 6-dan 8-dək ölkədə 192 cinayət faktı qeydə alınıb, onların da 35-i “isti izlər”lə açılıb. Əvvəlki dövrlərdən bağlı qalan 5 cinayətin açılması təmin olunub.

Axtarışda olduğuna görə ümumilikdə 24 nəfər, o cümlədən mülki-hüquqi öhdəliklərin icrasından yayınacağına görə 1 nəfər, borclu şəxs qismində axtarışda olan 13 nəfər saxlanaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Ölkənin avtomobil yollarında 13 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib, nəticədə 7 nəfər ölüb, 11 nəfər xəsarət alıb. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotiklərlə əlaqəli 16 fakt müəyyən edilib. Cinayət törətməkdə şübhəli bilinən 43 nəfər saxlanılıb.

Bakcell daha bir iri karyera sərgisində iş müşahibələri keçirib

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Proвайderi Bakcell, oktyabrın 5-də “Geniş imkanlara kiçik adimlarla” devizi altında Bakı City Circuit (BCC) Akademiyası və Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının (“AmCham”) birgə təşkil etdiyi karyera sərgisində aktiv iştirak edib.

BCC Akademiyasında keçirilən tədbirdə 40-a yaxın aparıcı şirkət gənc mütəxəssislərə karyera imkanları və təcrübə proqramları barədə məlumat təqdim edib. Tədbir zamanı iştirakçılara Bakcell şirkətinin satış və marketinq departamentlərində mövqedə olan vakansiya və təcrübə imkanları barədə geniş məlumat verilib. Şirkət nümayəndələri işaxtaranlar və potensial namizədlərlə müşahibələr keçirib. Tədbirdə quraşdırılmış Bakcell stendi hər zaman olduğu kimi iştirakçılar tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Ümumiyyətlə, sərgidə Formula 1 Azərbaycan Qran Prisi və digər mühüm tədbirlərdə iştirak etmiş könüllülər daxil olmaqla 900-dən çox tələbə iştirak edib.

Özünün genişmiqyaslı korporativ sosial fəaliyyətinə görə seçilən Bakcell şirkəti, Azərbaycan gənclərinin təhsili və peşəkar inkişafını diqqət mərkəzində saxlayır və gənc mütəxəssislərin məşğulluğunun inkişaf etdirilməsinə böyük töhfə verir. Təkcə cari il ərzində şirkət bir sıra iri karyera sərgisində iştirakla yanaşı özünün ənənəvi yay təcrübə proqramını elan edib və gənclərin karyera və təhsilə dəstək məqsədini daşıyan digər layihələri uğurla həyata keçirib. Bakcell şirkəti gənclərin təhsil almasına və karyera qurmasına dəstək göstərmək və beləliklə Azərbaycan gənclərinin parlaq gələcəyinə öz töhfəsini verməyə yönəlmiş uğurlu fəaliyyətini davam etdəcək.

Fərd-insan-şəxsiyyət hüquq və azadlıqların müdafiəsi kontekstində

Müasir elmlərdə "şəxsiyyət" probleminin öyrənilməsi üçün "fərd" anlayışından istifadə olunur. "Fərd" sözü hər fərdi bir tənqidi hissəciyindən ibarətdir. Ayrıca götürülmüş insan, nəinki insan nəslinin tək nümayəndəsi, həm də müəyyən sosial qrupun üzvüdür. Bu, insanın ən sadə və mücərrəd xarakteristikasıdır. Bu cəhətdən müasir sosiologiya elmində "sosial şəxsiyyət" anlayışından istifadə olunur.

Leyla İsgəndərova yazır: "Sosial şəxsiyyət cəmiyyətdə onun digər üzvləri ilə qarşılıqlı ünsiyyət prosesində formalaşan insandır. Müxtəlif peşə sahələrində, ictimai fəaliyyət sferalarında, dostluqda və qarşılıqlı rəqabətdə və ş. özünü təsdiqləmənin bütün formaları şəxsiyyətin sosial strukturu formalaşdırır.

Şəxsiyyət haqqında aşağıdakı iki konsepsiya mövcuddur:

1) şəxsiyyət insanın funksional xarakteristikası kimi;

2) şəxsiyyət insanın mahiyyət xarakteristikası kimi.

Birinci konsepsiya şəxsiyyətin yalnız zahir davranışlarını nəzərdə tutur. İkinci konsepsiya isə şəxsiyyətin mahiyyətini və onun daxili aləmini aşkar edir.

Göstərmək lazımdır ki, insanın şəxsiyyət keyfiyyəti onun sosial həyat tərzindən və məhlik şüurundan ayrılmazdır. Sosial həyat təzi insanın məhlik şüurunun səviyyə keyfiyyətinə həmişə təsir göstərir. Layiqli həyat təzi məhlik şüurunu insanın ictimai fəaliyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsinə çevirir.

Beləliklə, şəxsiyyət, əslində, elə insanın özüdür. Lakin "insan" anlayışı bütün insanlar üçün ümumi olan nəsil, soykökü mənalarını verir və insanı heyvandan fərqləndirən əlamət qismində çıxış edir. Şəxsiyyət isə, özünün fərdi xüsusiyyətləri ilə birlikdə konkret insandır. Onun yalnız özünəməxsus olan xarakteri, temperamenti, psixikası yaddaşı, xarici mühiti qavramaq və şəxsi baxışları vardır.

Şəxsiyyət özündə, demək olar ki, bütün mənəvi xassələri - zəkani, öz əməllərinə görə cavabdehlik hissini, fərdiyyətçiliyi, ləyaqəti, azadlıq və s. ehtiva edir və bunların əhatəsində mövcud olan insandır. Şəxsiyyət elə insandır ki, o öz işgüzarlığı və müstəqil fəaliyyəti ilə ictimai münasibətlərin fəal iştirakçısı olur.

Fəlsəfə elmləri doktoru, professor M.Rzayev göstərir ki, şəxsiyyətin cəmiyyətdə rolu, fəallığı, dəyərlər sistemi, mədəniyyəti, şüurluluq səviyyəsi və subyektiv keyfiyyətləri bütün dövrlər üçün ümumi cəhətlərə malik olsa da, hər bir konkret tarixi mərhələdə spesifik xarakter daşıyır. Buradan aydındır ki, müasir keçid dövründə şəxsiyyəti sosial-fəlsəfi baxımdan səciyyələndirən keyfiyyətləri araşdırmaq mühüm elmi və praktiki əhəmiyyətə malikdir.

Əvvəlcədən qeyd etmək lazımdır ki, şəxsiyyətin fəlsəfi öyrənilməsi nəzəri fikirdə yeni məsələ deyildir, onun kifayət qədər zəngin ənənələri vardır. Bununla yanaşı, açıq

cəmiyyətə keçid dövrünün xarakterini səciyyələndirən prinsiplə yeni-liklər, yüksək dinamizm, beynəlxalq miqyasda gedən qloballaşma və standartlaşma meyilləri şəxsiyyət probleminin tədqiqinə yeni tərzdə yanaşmağı zəruri edir.

Hazırda cəmiyyətimizdə gedən proseslərin əsas istiqamətlərini göstərərək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev demişdir: "Bizim çox gözəl intellektual potensialımız var. Amma onu da bilirik ki, yalnız və yalnız demokratik cəmiyyətdə hər bir vətəndaş öz istəyini, öz bacarığını sərbəst ifadə edə bilər. Ancaq demokratik inkişaf ölkələri tərəqqi yoluna gətirib çıxara bilər. Ona görə də, bütün addımlarımız, məhz bu istiqamətdə atılır".

Müasir elmi idrakın metodologiyası və məntiqi özünün yüksək dərəcədə zənginliyi və dəqiqliyi ilə seçilir. Bu, şəxsiyyət fenomeninin çoxtərəfli və mürəkkəb məzmununu açmaq, onunla cəmiyyət arasında mövcud olan müxtəlif və rəngarəng əlaqələri hərtərəfli araşdırmaq imkanı verir. Nəticədə, şəxsiyyət hər hansı bir elmin (məsələn, fəlsəfənin, sosiologiyanın, psixologiyanın və sair) hüdudlarından kənara çıxaraq, fənlərarası təhlil obyekt statusu kəsb edir və ümumi insanşünaslıq elmi formalaşır. Müasir fəlsəfi-psixoloji ədəbiyyatda bu elmin mühüm xüsusiyyətə malik olduğu əsaslandırılır: birincisi, insan problemi, texniki və dəqiq elmlər də daxil olmaqla bütün elmlərin məşğul olduğu ümumi problemə çevrilir. İkinci, müasir elmi idrakda baş verən differensiasiya meyili şəxsiyyəti öyrənən elmlərdə də öz müvafiq ifadəsini tapır, yeni onların mənə və obyekt çalarları çoxşaxəlidir. Üçüncü, insanı tədqiq edən ayrı-ayrı elmlərin və metodların müxtəlif kompleks sistemlərdə birləşməsi insanın inkişafının sintetik səciyyələrinin yaranmasına səbəb olur.

L.İsgəndərova yazır: "Kamillik, müdriklik və mərdlik isə, insan əzəmətinin təməlini təşkil edir. Bu məziyyətlərin hər biri insana sanki əbədiyyət bəxş edir. İnsan nə qədər çox öyrənsə, bir o qədər insan olur. Aqil insanlar həmişə öz qüdrəti ilə seçilmişlər.

İnsan hüquqları və azadlıqları insanların qarşılıqlı fəaliyyətinin, onların müştərek əlaqələrinin qaydaya salınmasının, hərəkət və davranışlarının əlaqələndirilməsinin, habelə, insanlar arasındakı ziddiyyətlərin, qarşıdurmaların və mümkün münaqişələrin aradan qaldırılmasının normativ formasıdır. Belə formanın qorunub-saxlanması və onun daha da təkmilləşdirilməsində hüquq normalarının özünəməxsus orijinal yeri vardır.

Artıq qeyd edildiyi kimi, sosial tənzimləyicilər sistemində aparıcı rol hüquqa (hüquq normalarına) məxsusdur, çünki o, ictimai münasibətlərin birinci tənzimləyicisidir. Hüquq normalarının başlıca təyinatı insanın hərəkət və davranışlarını məqsədmüvafiq istiqamətə yönəltməkdən ibarətdir. Bu da, öz növbəsində, bütövlükdə, cəmiyyətin mənafeələrinin qorunmasına, eləcə də, cəmiyyətdə mövcud olan ayrı-ayrı sosial qrup və təbəqələrin, insan birliklərinin maraqlarını nəzə-

rə almağa və əlaqələndirməyə imkan verir. Beləliklə, cəmiyyətdə hüquq və azadlıqların təmin edilməsində müəyyən bir ahəngdarlıq yaranır, qarşılıqlı təsirin spesifik üsul və vasitələri təşəkkül tapır.

Hüquq normalarının və siyasi normaların qarşılıqlı təsirin təhlili prosesində insanların hərəkət və davranışlarına qarşılıqlı təsirin hüquq formalarının doğuran ictimai münasibətlərin təbiəti aşkar olunur. Bu da, öz növbəsində, hüquq normalarının fəaliyyətinin diapazonunun genişliyini müəyyən edir. İctimai münasibətlərin yalnız böyük olmayan sferası hüquqi tənzimləmənin hüdudları xaricində qalır. Göstəriləndiyi kimi, belə münasibətlər sferasının "xalis" tənzimləyicisi qismində əxlaq normaları, dini normalar, adət və ənənələr çıxış edirlər.

Mülkiyyət və siyasi hakimiyyət sferalarında yaranan hüquq normaları öz təsir hüdudlarını aşaraq, insanların fəaliyyətinin daha geniş sahələrini əhatə etməli olurlar. Buna görə də, hüquq normaları ictimai münasibətlərin nisbətən az bir hissəsini "sərbəst" saxlayaraq, insanların praktiki fəaliyyətinin ən geniş parametrlərini əhatə edirlər.

İnsan varlığına münasibətdə tarixən hüquq normalarından əvvəl cəmiyyətdə hüquqi baxışlar təşəkkül tapmışdır. Bunları sadə bir formulaya münəcər etmək olmaz. Nəzərə almaq lazımdır ki, dövlət hüquqi baxışları deyil, hüquq normalarını sanksiyalaşdırır. Bu baxımdan, hüquq düşüncəsini və qanunvericilik göstərişlərini asanlıqla fərqləndirmək olar. Lakin belə bir cəhəti nəzərə almaq zəruridir ki, hüquq normaları və hüquq düşüncəsi prinsipi müxtəlif sosial-iqtisadi formasiyalarda heç də asanlıqla fərqləndirilməmişlər. Ona görə də, qeyd etmək lazımdır ki, hüquq sistemində ümumi olan ictimai münasibətlərə daxil olan ümumiliklərlə müəyyən olunur.

İctimai münasibətlərin birinci dərəcəli tənzimləyicisi olan hüquq insanın iradə azadlığı və insanın öz hərəkətlərinə görə məsuliyyət daşması problemləri ilə bağlı olmuşdur. Hüquq insan davranışının dəyər yönünün əhəmiyyətli elementidir. İnsan deyil, hüquq insana görə mövcuddur. Eləcə də, insanın azad iradəsinin, iradə ifadəsinin olmadığı yerdə hüquq da mövcud deyil. Yalnız azad iradə ifadəsi hüququn təzahür normalarından biri qismində çıxış edir. Bununla yanaşı, məhz hüquq normaları sayəsində insan öz ağı və azad iradəsi ilə ictimai münasibətlərin son dərəcə mürəkkəb və dəyişkən aləminə adaptasiya olunur".

Fəlsəfə elmləri doktoru, Əbdülhəsən Abbasov göstərir ki, inan hüquqları sistemində daxil olan hüquqlar arasında müəyyən iyerarxiyanı qəbul etmək olar. Belə ki, insanın ən ümdə hüquqları kimi tanınan yaşamaq, azad olmaq və mülkiyyətə malik olmaq kimi hüquqların təmin edilməsi onun digər hüquqlara sahibliyini şərtləndirir. Deməli, hüquq iyerarxiyasındakı bir hüququn yeri ondan sonra gələn hüququn mövcudluğu ilə müəyyənləşir. Məsələn, qul kimi yaşayan insan ona qarşı münasibətə üsyan edərək, yaşamaq hüququndan başqa digər

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

hüquqları (azad olmaq, bərabər hüquqlara malik olmaq və s.) da tələb etmək məcburiyyətində qalır.

İnsan Hüquqları Haqqında Bəyannamədən tutmuş insan hüquqları sahəsində bu günə qədər qəbul edilmiş bütün beynəlxalq sənədlərdə insanların doğulduğu andan hüquqlara və azadlıqlara malik olması qeyd olunmuşdur. Bu bəyannamədə azadlığa belə bir tərif verilir: "Azadlıq - başqasına zərər verməyən hər şeyi edə bilməkdir". Oxşar bir tərif isə hüquqi dövlət nəzəriyyəsinin banilərindən olan Monteskye vermişdir: "Azadlıq - qanunların icazə verdiyi hər şeyi etmək hüququndan ibarətdir".

Fərdin sahib olduğu azadlıq özündə həmin fərdin təşəbbüs və toxunulmazlıq sahəsində və deməli, müəyyən sərhədlərdə reallaşır. Azadlıq dedikdə, hər hansı bir addımı atmaq, təşəbbüs göstərmək, qərar vermək kimi elementlər nəzərdə tutulur. Azadlıq bütün hüquqların mənbəyidir, hüquqlar isə azadlığın təmin olunması, daha doğrusu, reallaşması üçün hüquq tərəfindən fərdə verilmiş, "sanksiyalaşdırılmış" səlahiyyətdir. Azadlıq, öz-özlüyündə bir hüquq olsa da, bütün hüquqlar azadlıq demək deyildir. Hüquq, əsas etibarilə, azadlığın təminatı və ifadə vasitəsidir.

İnsan öz azadlığını reallaşdırarkən, digər insanların da azadlığını nəzərə almalıdır. Əks-təqdirdə cəmiyyətdə azadlıqlar "toqquşması" yarana bilər ki, bu da mahiyyət etibarilə azadlığın düzgün dərk edilməməsi nəticəsində meydana çıxmış olur. Belə ki, cəmiyyət insanla-

rın azadlıqlarını ifadə etmək məkanı olmaqla yanaşı, eyni zamanda, bu azadlıqları məhdudlaşdıran məkanadır. Deməli, insanlar azadlıq hüquqlarını reallaşdırarkən, bir-birinin azadlıqlarına qarşılıqlı hörmət etməlidirlər. İnsanlar azadlıqlara malik olmaqla yanaşı, həm də bərabərdilər.

Bərabərlik də insan hüquqlarının reallaşmasında azadlıq qədər əhəmiyyətli bir prinsipdir. İnsan hüquqlarının reallaşmasında yalnız azadlıq kifayət deyildir. Cəmiyyətdə fərdlərin qeyri-bərabər əsasda azadlıqlarının mövcudluğu özbaşınalıqla nəticələnə bilər. İnsan hüquqlarında azadlıq hamıya şamil olunmalı bir prinsip kimi nəzərdə tutulur. Məhz bərabərlik prinsipi azadlığın təklif etdiyi imkanların insanlara münasibətdə ayrı-seçkilik olmadan verilməsini şərtləndirir. Azadlıq və bərabərsizlik bir müstəvidə mövcud ola bilməz.

Bu səbəbdən də, azadlıq ideyası hakim olduğu məkanda bərabərsizliklərin ləğvi labüddür. Yalnız azad insanların bərabərliyi şəraitində bərabər hüquqlara malik olmaq, yeni qanun qarşısında hamının bərabər tutulması mümkündür. Azadlıq və bərabərlik prinsipləri mahiyyət etibarilə fərqli mənalara malik olsalar da, bir-birini ən kamil formada tamamlayır. Tarixə nəzər salsaq, görürük ki, cəmiyyətlərdəki sosial bərabərsizlik mövcud azadlıqlardan hamının faydalanmasına imkan verməmişdir.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Yalan və ya sirli baron Münhauzen sindromu...

Münhauzen sindromu psixiatrik pozuntudur. Bu problemdən əziyyət çəkənləri əbəs yerə simulyant, fırıldaqçı, "profesional xəstə" və ya "xəstəxana birəsi" adlandırmırlar. Onlar tibb müəssisələrinə düşmək üçün hər yola əl atırlar.

Həmin meyl çox vaxt keçirilmiş ağır xəstəlikdən, yaxın adamın itkisindən, sevgilisindən ayrıldıqdan sonra və ya tənhalıqdan yaranır.

Bu barədə AZƏRTAC-a müsahibəsində Bakıdakı 22 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanasının həkim-terapevti Mələhət Osmanova məlumat verib.

Həkim həmin xəstəliyin sirli Münhauzen sindromu adlandırıldığını deyib: "İlk dəfə bu xəstəlik İngiltərənin Mərkəzi Middleseks Xəstəxanasının zehni müşahidə şöbəsinin müdiri, endokrinoloq və hematoloq Riçard Aşer tərəfindən müəyyən edilib. Həkim patoloji dərəcədə yüksək müalicə almaq istəyi olan xəstəni müəyyən edib və problemi məşhur hekayənin yalançı qəhrəmanının şərəfinə Münhauzen sindromu adlandırılıb. Təəssüf ki, professional simulyantların davranışı heç də hekayə qəhrəmanının uydurmaları kimi zərərsiz deyil. Simulyantların çoxu skalpel altına uzanmaq arzusu ilə yaşayır. Ona görə də yalançı "baronlar" əksərən qarında baş verən ağrılardan şikayətlənir və dərhal əməliyyat olunmaq istəyirlər. Onların arasında xüsusi "istedadlar" mədə xorasının dəşilməsini o qədər ustalıqla imitasiya edirlər ki, çox vaxt həkimləri də çaş-baş salırlar. Qan müayinəsinin nəticələri normal olduğu halda xəstə şiddətli ağrılardan şikayət edir. Cərrah ehtimalları nəzərə alıb "xəstəni" əməliyyata götürür və onun qarında çapıq əmələ gəlir. Bəzən əməliyyat masasına uzanmaq üçün bəziləri mismar, qaşığı, çəngəl, hətta tibbi alətləri udurlar. Münhauzen sindromunun həmin forması abdominal tip adlanır".

M.Osmanova bildirib ki, homorragik tipli xəstələr isə mütəmadi olaraq təbii və çox vaxt süni şəkildə orqanizmin müxtəlif hissələrində qanaxma törədirlər: "Bəziləri isə vəziyyəti daha da dramatikləşdirmək üçün heyvan qanından istifadə edir və kiçik kəsiklərlə böyük yaralanma təəssüratı yarada bilirlər.

Yalançı "xəstələrin" bir qrupunda isə keçici nevroloji dəyişikliklər olur. Onlar güclü baş ağrısı, epileptik tutma, iflic, bayılma, hissiyyatın itirilməsi kimi əlamətləri ustalıqla imitasiya edirlər."

Həkim-terapevt həmin sindroma mübtəla olanların digər xüsusiyyətlər barədə də danışıb: "Münhauzen sindromu olanlar vəziyyətə uyğunlaşa bilir və onlarda "möcüzəli şəkildə" yaxınlıqdakı xəstəxananın profilinə uyğun olan simptomlar əmələ gəlir. Onların əksər hissəsi uşaqlıqda ağır xəstəlik keçirərkən həkim və yaxınlarının xüsusi qayğısını görüblər. Sonralar həmin qayğı atmosferini təzədən yaşamaq üçün özləri "xəstəlik modeli" yaradır və valideynlərin xoş rəftarından istifadə edirlər.

Həmin sindromun daşıyıcılarının "səyahət" motivləri bir-birindən fərqli olsa da, hərəkətlərinin ümumi üslubu eynidir. Bu problemlə üzləşənlərin hamısında eqosentrizm, özünüsevme, ipoxondriya, tənhalıq, patoloji yalançılıq, bəzən mazoxizm və emosional gerilik müşahidə olunur. Ətrafdakılarla yaxın münasibət yarada bilməyən xəstələr ancaq xüsusi tibbi ədəbiyyatla maraqlanırlar və stimule etdiyi xəstəliklərin əlamətlərini həkimləri heyretə salacaq dərəcədə dəqiqliklə təsvir edir. Xəstəliyi imitasiya edən qadınlar özlərini daha çox isterik, kişilər isə aqressiv aparır. Maraqlıdır ki, belə xəstələrin təfəkküründə heç bir qüsurlur, əqli inkişaf göstəricisi isə çox vaxt normadan yüksək olur.

"Baronlar" xəstəxanada yatmağa çox ciddi şəkildə hazırlaşır, stasionara axşam və gecə saatlarında, ya da bayram günlərində müraciət etməyə üstünlük verir və heç vaxt eyni xəstəxanaya müraciət etmirlər. Münhauzen sindromluların müşahidələrinə görə, həmin günlərdə daha təcrübəsiz gənc həkimlər növbədə olurlar. Lakin cərrah xəstənin "kəskin" sancısına, "dəhşətli" qanaxmasına və digər "təhlükəli" halına lazımı diqqət ayırmadıqda yalançılar başqa tibb müəssisələrinə üz tuturlar."

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Kimya müəllimliyi üzrə IV kurs tələbəsi İsmayilova Yeganə Mehman qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİNFoRM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 5500

SƏS

Son səhifə

9 oktyabr

Həbib Nurməhəmmədov Konor Makqreqoru məğlub edib

Oktabrın 7-da qarışıq döyüş növlərinin (MMA) UFC 229 kateqoriyası üzrə ən güclü idmançılar hesab edilən rusiyalı Həbib Nurməhəmmədov və irlandiyalı Konor Makqreqor arasında döyüş keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, əsrin döyüşü adlanan görüş Las-Vegas şəhərində "T-Mobile Arena"da baş tutub.

Peşəkar arenada indiyədək məğlub olmayan rusiyalı döyüşçü bu görüşdə dünya çempionu kəmərinə müdafiə edib. UFC versiyası üzrə dünyanın ən populyar və güclü idmançılarından hesab edilən irlandiyalı Konor Makqreqor isə 24 döyüşün 21-də qalib gəlib. O, ilk dəfə 2015-ci ildə UFC çempionu adını qazanıb.

Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən qarşılaşma 30 yaşlı qaydasız döyüşçü rusiyalı Həbib Nurməhəmmədovun qələbəsi ilə başa çatıb. Həbib dördüncü raundda hakimlərin yekdillə qararı ilə irlandiyalı Konor Makqreqor üzərində qələbə qazanıb. Bu, Nurməhəmmədovun karyerası ərzində qazandığı iyirmi yeddi döyüşdə 27-ci qələbəsidir. Həbib 2017-ci ildə amerikalı döyüşçü El Yavvintanı məğlub edərək yüngül çəkiddə çempion adı qazanmışdı.

"Buenos-Ayres-2018": Azərbaycan medal

sıralamasında 6-9-cu pilləni bölüşür

Arjentinanın paytaxtı Buenos-Ayresdə Yeniyetmələrin III Yay Olimpiya Oyunları davam edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, ilk yarış günündən sonra Azərbaycan 1 qızıl medalla Belarus, İsrail və Cənubi Afrika Respublikası ilə birgə ölkələrin sıralamasında 6-9-cu pilləni bölüşür. Azərbaycana ilk medalı Olimpiadada 66 kiloqram çəki dərəcəsində çıxış edən cüdoçumuz Vüqar Talıbov qazandı.

Rusiya millisi 5 qızıl və 1 gümüş medalla birinci pillədə qərarlaşıb.

Hesabında 2 qızıl medal olan Macarıstan və Venesuela ilk üçlüyü tamamlayırlar. Ümumilikdə 34 ölkə "Buenos-Ayres-2018"də medalçılar sırasında yer alıb.

Odina Əliyeva: "Dünya çempionatında keçirdiyimiz hər gün bizim üçün təcrübə məktəbidir"

Dünya çempionatında keçirdiyimiz hər gün bizim üçün təcrübə məktəbidir. Bu baxımdan Çin yığması ilə oyun çox böyük əhəmiyyətə malik idi. Bu, bizim üçün çox böyük təcrübə məktəbi idi. Qarşıdan gələn iki oyunda qalib gəlmək üçün əlimizdən gələni etməyə çalışacağıq. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri voleybol üzrə qadınlar arasında dünya çempionatının ikinci mərhələsində Çin yığması ilə oyunu şərh edən Azərbaycan millisinin kapitanı Odina Əliyeva deyib.

Milli komandamızın baş məşqçisinin köməkçisi Famil Ağayev də Çin yığması ilə oyunun nəticələrinə münasibət bildirib: "Bilirik ki, Çin komandası çox güclüdür. Onlar bu görüşdə çox yaxşı oynadılar və bizə daha fəal olmağa imkan vermədilər. Birinci və üçüncü seti yaxşı oynasaq da, rəqiblə daban-dabana irəliləsək də, ikinci setdə onları irəliləyə çox buraxdıq və sonradan çata bilmədik". Xatırladaq ki, günün digər oyunlarında Rusiya Bolqarıstana (3:1), ABŞ Türkiyəyə (3:0) və İtaliya Tailanda (3:0) qalib gəlib. Beləliklə, F qrupunda İtaliya millisi 21 xalla birinci, ABŞ yığması 19 xalla ikinci, Çin və Rusiya komandaları 18 xalla üçüncüdür. Dördüncü pillədə qərarlaşan Tailand yığması 10 xalla beşinci, Türkiyə komandası 9 xalla altıncı, Bolqarıstan və Azərbaycan komandaları isə 6 xalla yeddinci və səkkizinci yerləri tuturlar. Azərbaycan millisi növbəti oyunu bu gün Türkiyə yığmasına qarşı keçirəcək. Oyun Bakı vaxtı ilə saat 5:40-da başlayacaq.

Con Terri karyerasını başa vurub

Futbol üzrə İngiltərə yığması və "Çelsi" klubunun əfsanəvi futbolçusu Con Terri oyunçu karyerasını başa vurduğunu elan edib. Keçmiş futbolçu bu barədə "Instagram" profilində paylaşım edib.

"Futbolçu kimi keçirdiyim 23 möhtəşəm ildən sonra qərara gəldim ki, indi karyeramı bitirməyin əsl vaxtıdır", - deyərək Terri yazıb. Futbolçu öz bəyanatında həyat yoldaşı Toniyyə, uşaqlarına, valideynlərinə, qardaşına, qohumlarına və dostlarına dəstəyə görə, minnətdarlıq edib. Bundan əlavə, Terri komanda yoldaşlarına, məşqçi və menecerlərinə də öz təşəkkürünü bildirib.